

Miljøgodkendelse
af husdyrbruget
Christianshedevej 1,
7441 Bording

**- efter § 12 i Lovbekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af
husdyrbrug**

Godkendelsesdato: 30. september 2010

Hartvig Kviesgård
Christianshedevej 1
7441 Bording

Afgørelse af ansøgning om miljøgodkendelse af husdyrbruget, Christianshedevej 1, 7441 Bording

Ansøgning

Ikast-Brande Kommune har den 23. juli 2008 modtaget en ansøgning om miljøgodkendelse af husdyrbruget på Christianshedevej 1, 7441 Bording matrikel nr. 1m m.fl. Rønskilde, Gde., Bording omhandlende følgende:

- Udvidelse af dyrehold fra 189,62 til 228,56 DE¹ i slagtesvin, svarende til en ændring **fra** en årlig produktion på:

- 6.850 slagtesvin (30-106 kg) på drænet gulv med spalter (33/67) (årsdyr²/producerede i stalddtype jf. IT-ansøgningen)

Til en årlig produktion på:

7.700 slagtesvin (30-110 kg) på drænet gulv med spalter (33/67) (årsdyr/ producerede i stalddtype jf. IT-ansøgningen)

- Ændring i anlæg:
  - etablering af en gyllebeholder med overdækning på 2.500 m³
  - der etableres fast overdækning på den eksisterende gyllebeholder på 1.500 m³
  - den eksisterende gyllebeholder på 800 m³ fjernes
  - den eksisterende tank på 300 m³ fjernes og erstattes af en nedgravet overdækket tank på 200 m³
  - eksisterende lade fjernes og erstattes af ny lade med to garager

I forbindelse med udvidelsen af dyreholdet, ændres indretningen i de eksisterende stalde ikke. Udvidelsen sker inden for de eksisterende bygningsmæssige rammer.

Ikast-Brande Kommune har kontrolleret, at der er overensstemmelse mellem ansøgningen og kommunens registreringer, se efterfølgende *Baggrund for afgørelsen om miljøgodkendelse af husdyrbruget Christianshedevej 1, 7441 Bording*.

---

¹ DE = dyreenhed. 1 DE svarende til 100 kg kvælstof fra gødningsopbevaringslager. Dyreenheder er i nærværende sag beregnet efter den nye dyreenhedsberegning, jævnfør bilag 2 i ændringsbekendtgørelse nr. 717 af 2. juli 2009

² Årsdyr = et begreb, som anvendes i forbindelse med beregningen af bidraget af kvælstof fra visse kategorier af husdyr. Bidraget fra et årsdyr beregnes ud fra 365 såkaldte foderdage.

Afgørelse om miljøgodkendelse

Ikast-Brande Kommune godkender hermed ændring og udvidelse af dyrehold **fra** 6.850 slagtesvin (30-106 kg) **til** 7.700 slagtesvin (30-110 kg), svarende til maksimalt 228,56 DE i slagtesvin efter ændringen, på ejendommen beliggende Christianshedevej 1, 7441 Bording matrikel nr. 1m m.fl. Rønskilde, Gde., Bording. Ikast-Brande Kommune godkender ligeledes etableringen og ændringen af gyllebeholderne og opførelsen af en ny lade med to garager.

Der meddeles miljøgodkendelse omfattende bedriftens ansøgte produktionsanlæg samt besætning.

Miljøgodkendelsen, med de tilknyttede vilkår og forudsætninger, erstatter vilkår og forudsætninger for husdyrbrugets drift, som har været stillet og forudsat i forbindelse med tidligere vurderinger af husdyrbrugets virkninger på miljøet.

Udover miljøgodkendelse af bedriftens nuværende og planlagte produktionsanlæg samt besætning, meddeles der ved denne skrivelse:

- miljøgodkendelse til udbringning af husdyrgødningen fra produktionen på de arealer – og i det omfang – som fremgår af bilagene

Afgørelsen om miljøgodkendelse er truffet på grundlag af ansøgningen – herunder af de beregningsmodeller, der indgår i IT-ansøgningssystemet på www.husdyrgodkendelse.dk. Modellernes beregningsgrundlag og normtal er dem, som lå til grund for ansøgningssystemet den 27-09-2010 - datoen for den sidste version af ansøgningen i IT-ansøgningssystemet. Derudover er afgørelsen truffet på baggrund af kommunens registreringer og vurderinger. Se i den forbindelse *Baggrund for afgørelsen om miljøgodkendelse af husdyrbruget Christianshedevej 1, 7441 Bording*, med tilhørende bilag.

Miljøgodkendelsen meddeles i henhold til § 12 i *Lovbekendtgørelse nr. 1486 af 4. december 2009 af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug*, samt reglerne i *Bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug*.

Da der på baggrund af *Lovbekendtgørelse af lov om miljømål m.v. for vandforekomster og internationale naturbeskyttelsesområder* (Miljømålsloven) endnu ikke foreligger endeligt vedtagne Vand- og Natura 2000-planer – med tilhørende kommunale handleplaner – er projektet som udgangspunkt vurderet ud fra de generelle beskyttelsesniveauer i bilag 3 i *Bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug*.

Der gøres opmærksom på, at etablering af de nye anlæg ikke må igangsættes, før der er givet en byggetilladelse fra Ikast-Brande Kommune. I øvrigt gøres opmærksom på, at miljøgodkendelsen ikke fritager fra krav om eventuel tilladelse, godkendelse, dispensation eller lignende efter anden lovgivning og for andre bestemmelser.

Vilkår

Miljøgodkendelsen meddeles under forudsætning af, at de generelle regler i den til enhver tid gældende *Bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v.*

og øvrige til enhver tid gældende generelle regler overholdes – samt, at nedenstående supplerende vilkår overholdes:

1. Generelle vilkår

- 1.1. Husdyrbruget skal drives i overensstemmelse med det, der er beskrevet i ansøgningen og i miljøgodkendelsen med tilhørende bilag.
- 1.2. Eventuelle ændringer i ejerforhold – og/eller i hvem der er ansvarlig for husdyrbrugets drift – skal meddeles til Ikast-Brande Kommune.
- 1.3. Husdyrbruget skal aktiv arbejde for at blive en virksomhed, der er på forkant i miljøarbejdet³. Husdyrbruget skal således som minimum have procedurer for korrigerende handlinger ved eventuel overskridelse af generelle miljøregler, og af miljøgodkendelsens vilkår. Disse procedurer kan helt eller delvist være formuleret i en beredskabsplan – jævnfør vilkår 1.5. – og/eller i en drifts-logbog – jævnfør vilkår 1.4.
- 1.4. De vilkår for miljøgodkendelsen, som vedrører husdyrbrugets drift, skal være kendt af den eller de personer, der udfører den pågældende del af husdyrbrugets drift. En drifts-logbog – svarende til den der fremgår af bilag 2 – skal føres som dokumentation for, at de pågældende vilkår er indarbejdet i de daglige rutiner.
- 1.5. Der skal forefindes en til enhver tid opdateret beredskabsplan på husdyrbruget, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, der kan medføre konsekvenser for det omgivende miljø. Planen skal være tilgængelig og synlig for ejendommens ansatte og andre, der arbejder på bedriften (Bilag 3).
- 1.6. Husdyrbruget skal på Ikast-Brande Kommunes forlangende fremvise dokumentation for størrelsen af den årlige husdyrproduktion.

2. Vilkår med hensyn til begrænsning af ammoniak- og lugtpåvirkning:

- 2.1. På de dele af mark nr. 9, som ligger tættere end 100 meter på det nært beliggende Pårup Mose, skal udbringning af flydende husdyrgødning foretages ved nedfældning når det udbringes på sort jord eller græs. Se kortbilag G hvoraf de pågældende markers placering fremgår.
- 2.2. Husdyrbrugets interne færdselsarealer skal dagligt renholdes for eventuelt foder- og gødningsspild.
- 2.3. Den eksisterende gyllebeholder (nr. 7) skal forsynes med fast overdækning i form af teltoverdækning senest den 1. august 2011. Efter endt omrøring og udbringning skal overdækningen lukkes/reetableres umiddelbart efter. Skader på fast overdækning skal udbedres hurtigst muligt.

---

³ Se miljøstyrelsens vejledning nr. 6 fra 2004 om differentieret miljøtilsyn (<http://www2.mst.dk/Udgiv/publikationer/2004/87-7614-494-1/pdf/87-7614-494-1.pdf>). I denne vejledning beskrives det, hvordan en virksomhed kan bringe sig på forkant i miljøarbejdet.

- 2.4. Såfremt der efter Ikast-Brande Kommunes vurdering opstår væsentlige lugtgener, som vurderes at være væsentligt større end det, der kan forventes ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan Ikast-Brande Kommune meddele påbud om, at der skal udarbejdes og gennemføres et projekt med foranstaltninger, som minimerer generne.

3. Vilkår med hensyn til skadedyr:

- 3.1. Der skal på ejendommen foretages en effektiv flue- og skadedyrsbekæmpelse. Såfremt der efter Ikast-Brande Kommunes vurdering opstår væsentlige gener for omgivelserne fra opformering af fluer eller skadedyr på husdyrbruget, kan Ikast-Brande Kommune meddele påbud om, at der skal udarbejdes og gennemføres et projekt med foranstaltninger svarende til de til enhver tid gældende retningslinier fra Statens Skadedyrslaboratorium.

4. Vilkår med hensyn til begrænsning af støj:

- 4.1. Såfremt Ikast-Brande Kommune modtager klager over støj fra husdyrbruget med tilknyttede aktiviteter, og kommunen vurderer, at der er tale om væsentlige støjgener, skal der indsendes dokumentation for overholdelse af nedenstående støjkrav. Husdyrbrugets bidrag til det ækvivalente, korrigerede støjniveau må ikke overstige følgende værdier ved nabobeboelser:

Dag	Tidspunkt	Støjniveau
Mandag - fredag	kl. 7 - 18	55 dB(A) ⁴
Lørdag	kl. 7 - 14	
Mandag - fredag	kl. 18 - 22	45 dB(A)
Lørdag	kl. 14 - 22	
Søndag	kl. 7 - 22	
Alle dage	kl. 22 - 7	40 dB(A)

De anførte grænseværdier for støjbidraget regnes for overholdt, hvis de ikke overskrides af en måling eller beregning, der er midlet over en periode, som afhænger af tidspunktet på døgnet således:

For dagperioden, kl. 7⁰⁰ – 18⁰⁰ alle dage, er måleperioden det mest støjbelastede tidsrum på 8 timer,

for aftenperioden, kl. 18⁰⁰ – 22⁰⁰ alle dage, er måleperioden den mest støjbelastede time, og

for natperioden, kl. 22⁰⁰ – 7⁰⁰ alle dage, er måleperioden den mest støjbelastede halve time.

5. Vilkår med hensyn til udbringningsarealer:

- 5.1. Udbringning af husdyrgødning fra produktionen må kun finde sted på de udbringningsarealer, som fremgår af kortbilag D (omdøbes marker vil eventuelle vilkår tilknyttet driften af arealerne stadig være knyttet til netop disse arealer, uanset marknummer).

---

⁴ dB(A) = Decibel(A)-skalaen som internationalt bruges i forbindelse med måling af svag lyd.

- 5.2. Udbringningsarealerne må maksimalt tilføres husdyrgødning eller anden organisk gødning i en mængde svarende til et gennemsnitligt kvælstof- og fosforindhold på maksimalt ca. 145,2 kg N pr. ha og ca. 27,7 kg P pr. ha.
- 5.3. Sprøjtning på udbringningsarealer, som grænser op til naturområder, der er beskyttet efter § 3 i Naturbeskyttelsesloven, skal ske med omtanke, således at naturområderne ikke påvirkes med sprøjtegift ved vindafdrift m.v. Hvis det konstateres, at der er forårsaget sprøjteskade på naturarealerne, skal der efterfølgende etableres 5 meter sprøjtefrie bræmmer langs med disse naturarealer.

6. Vilkår med hensyn til begrænsning af kvælstofudvaskning:

- 6.1. Der skal årligt etableres efterafgrøder i 0,01 % af efterafgrødegrundarealet⁵ ud over de til enhver tid gældende generelle regler med krav om lovpligtige efterafgrøder.
- 6.2. På mark nr. 36 og 38 skal der vælges et grundvandssædskifte⁶, hvor der hvert år udlægges græs-efterafgrøder i minimum 40 % af arealet, mens der på mark nr. 7 skal udlægges græs-efterafgrøder i minimum 70 % af arealet. Græsudlægget skal sås i forbindelse med etablering af hovedafgrøden, og græsefterafgrøden skal som minimum være veletableret i perioden fra høst og frem til 1. februar. Der må ikke sås bælgeplanter på marken, og i perioden fra høst og frem til 1. februar må der ikke udbringes gødning – herunder via eventuel afgræsning med husdyr – på marken. Græsudlægget kan ikke medregnes som en del af de lovpligtige efterafgrøder, som skal etableres i henhold til de til enhver tid gældende generelle regler med krav om etablering af efterafgrøder. Se kortbilag D1 hvoraf de pågældende markers placering fremgår.
- 6.3. På alle de dyrkede marker – med undtagelse af mark nr. 36 og 38 og 7 – skal der vælges et S4 sædskifte eller et sædskifte med et lavere udvaskningsindeks, jævnfør sædskiftenotatet⁶.

7. Øvrige vilkår:

- 7.1. Jord, foder, gødning og lignende, som tabes på offentlig vej i forbindelse med husdyrbrugets drift, skal samles op senest ved arbejdets afslutning eller ved den enkelte arbejdsdags afslutning, når arbejdet strækker sig over flere dage.
- 7.2. De enkelte staldafsnit skal ved førstkommende, gennemgribende reovering, eller senest 15-20 år efter seneste reovering, indrettes svarende til den, til den tid, bedste tilgængelige teknik (BAT) til begrænsning af forurening.
- 7.3. Al vask af maskiner, redskaber og lignende, hvorfra der kan forekomme gødnings- og foderrester skal ske på et sted, hvor vaskevandet bortledes til gyllebeholder, eller på et areal med plantedække som græs eller lignende, hvor der ikke kan ske overfladeafstrømning til vandindvindingsanlæg, vandløb m.m.

---

⁵ Efterafgrødegrundarealet: Opgøres efter den til enhver tid gældende vejledning om gødsknings- og harmoniregler fra Plantedirektoratet.

⁶ Der henvises til Miljøministeriet, Skov- og Naturstyrelsens notat "Standardsædskifter og referencesædskifter" fra 27.06.2007.

8. Vilkår med hensyn til husdyrbrugets eventuelle ophør:

- 8.1. Ved eventuelt ophør af produktionen skal produktionsanlæg, husdyrgødnings- og foderopbevaringsanlæg tømmes og rengøres grundigt. Beholdere til gylle etc., der er omfattet af kravet om beholderkontrol, skal gøres uanvendelige til opbevaring af gylle, m.m., hvis de afmeldes beholderkontrollen. Alt miljøfarligt affald skal bortskaffes for egen regning efter den til enhver tid gældende lovgivning.

Egenkontrol

Der føres den lovpligtige logbog over gyllebeholdernes flydelag, og gyllebeholderne er omfattet af den lovpligtige beholderkontrol. Der udarbejdes mark- og gødningsplan samt gødningsregnskab efter gældende regler.

- **Drifts-logbog**

En drifts-logbog – svarende til den der fremgår af bilag 2 – medvirker til sikre, at de pågældende vilkår er indarbejdet i den daglige drift. Ligeledes kan en drifts-logbog medvirke til at begrænse forurening og øvrige gener i forbindelse med et eventuelt uheld, hvis den er kendt af eventuelle medarbejdere. Drifts-logbogen føres som en almindelig logbog, der samtidig er dokumentation for, hvordan og hvorvidt de pågældende vilkår for miljøgodkendelsen efterleves.

- **Driftsforstyrrelser og uheld**

Driftsforstyrrelser og/eller uheld kan primært ske i forbindelse med håndtering af flydende husdyrgødning, sprøjtemidler, olie m.m., samt ved brud på emballage eller beholdere, som anvendes til opbevaring af disse stoffer. Alle uheld og driftsforstyrrelser, herunder eventuelt spild på udendørs arealer, der kan medføre forøget forurening eller indebære fare herfor, skal straks meddeles – ved større uheld, kontakt alarmcentralen (tlf.: 112), ved mindre uheld kontakt Ikast-Brande Kommune, Teknisk Område (tlf.: 99 60 40 00). Udenfor normal arbejdstid kontaktes Teknisk Områdes Servicevagt (tlf.: 97 18 08 09). Ansøger oplyser, at:

- steder, hvor der håndteres sprøjtegifte m.m., er sikret således, at der ikke kan forekomme afledning til omgivelserne
- påfyldning og rengøring af marksprøjten sker på en befæstet plads med afløb til gyllebeholder
- al påfyldning af gyllevogn sker ved sugning fra gyllevogn og foregår under opsyn
- større uheld – som f.eks. brud på gylletanke eller lignende – søges imødegået ved overholdelse af gældende regler for kontrol af beholdere
- der er udarbejdet en beredskabsplan

- **Grønt regnskab**

Såfremt der årligt udarbejdes et grønt regnskab for husdyrbruget, kan regnskabet danne baggrund for ændringer i husdyrbruget, der kan være med til at begrænse forbruget af energi, næringsstoffer, pesticider, vand m.m., samt til at minimere affaldsproduktionen.

- **Energibesparelse**

Det kan anbefales, at husdyrbrugets ressourceforbrug med mellemrum vurderes af en energikonsulent, der kan synliggøre mulige besparelser på energiforbruget.

Anvendelse af bedste tilgængelige teknik – BAT⁷

Et husdyrbrug bør til stadighed søge at begrænse forureningen ved at indføre og gøre brug af den bedste tilgængelige teknik til at nedbringe eventuelle miljøpåvirkninger og gener fra stalde, husdyrgødningsopbevaringsanlæg m.m. Teknologier til begrænsning af ammoniakfordampning og lugtpåvirkning m.v. samt til bedre udnyttelse af næringsstofferne i husdyrgødning er i stadig udvikling.

Husdyrbruget på Christianshedevej 1, 7441 Bording, er omfattet af IPPC-direktivet.

Da der er tale om udvidelse i eksisterende bygninger, hvor der ikke er behov for nogen indretningsmæssig ændringer, og da alle stalde, på nær den mindste (stald 4), er blevet renoveret inden for de sidste 10 år, er alle staldindretnings BAT muligheder som fx gyllekøling, forsuring osv. fravalgt. Omkostningerne vil blive for store i forhold til miljøgevinsten.

Der er derimod valgt at overdække både en af de eksisterende gyllebeholdere og den ansøgte gyllebeholder vil ligeledes blive overdækket. Dette vil mindske ammoniak fordampningen og mindske andelen af vand i gyllen og derved mindske energi forbruget til udbringning.

På foder området er benzoesyre fravalgt, pga. at det er for omkostningsfuldt. Foderet er i stedet for tilpasset efter grisenes alder og behov. Der er desuden flere tiltag på vand og energi området og inden for management, som fx at der benyttes drikkevandskopper, frekvens styret ventilatorer i stalden og der er udarbejdet en beredskabsplan.

Ikast-Brande Kommune vurderer på baggrund af det oplyste, at husdyrbruget samlet set ved overholdelse af de til enhver tid gældende generelle miljøregler for den pågældende type husdyrbrug og af de supplerende vilkår for miljøgodkendelsen vil anvende den bedste tilgængelige teknik med hensyn til, hvad der er praktisk og økonomisk muligt i branchen og i forhold til den miljøgevinst, der kan dokumenteres opnået ved brug af den pågældende teknik.

Miljøgodkendelsens gyldighed

Den planlagte udvidelse af svinebruget skal være afsluttet inden tre år regnet fra den dato, hvor miljøgodkendelsen er meddelt - jævnfør § 33 i *Lovbekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug*.

Udvidelsen vil komme til at løbe som følgende: umiddelbart efter tilladelsen er givet, vil produktion stige. Herefter vil opførelsen af den nye tank på 2.500 m³ på begyndes. Når den eksisterende tank på 1500 m³ er tømt, vil den blive rengjort og inspiceret, herefter vil den faste overdækning blive monteret.

Tanken på 800 m³ vil blive fjernet når 2.500 m³ tanken er taget i brug, og tanken i øvrigt er blevet tømt. Inden for en 3-årig periode fra godkendelsen er givet, vil den eksisterende 300 m³ gylletank blive erstattet af en underjordisk 200 m³ fortank.

Hvis miljøgodkendelsen ikke udnyttes helt eller delvist i tre på hinanden følgende år, bortfalder den del af miljøgodkendelsen, som ikke har været udnyttet i de pågældende tre år.

---

⁷ BAT= Best Available Technique (bedste tilgængelige teknik), som skal anvendes jf. EU's IPPC-direktiv (IPPC = Integrated Pollution Prevention and Control).

Miljøgodkendelsen har en retsbeskyttelsesperiode på otte år, hvorefter den skal revurderes. Herefter revurderes miljøgodkendelsen hvert 10. år.

Miljøgodkendelsens vilkår skal overholdes fra den dato hvor miljøgodkendelsen er meddelt, medmindre andet fremgår af de enkelte vilkår.

Kommunens samlede miljøvurdering og begrundelse for afgørelsen

Ikast-Brande Kommune vurderer på baggrund af det oplyste:

- at ansøger træffer de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbruget og til at modvirke eventuelle skadelige virkninger på miljøet
- at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne
- at de kort- og langsigtede miljøpåvirkninger og den samlede miljøpåvirkning fra husdyrbrugets produktion vil begrænses til et acceptabelt niveau, når de til enhver tid gældende generelle miljøregler for den pågældende type husdyrbrug og de supplerende vilkår for miljøgodkendelsen overholdes
- at udvidelsen af husdyrbrugets produktion overordnet betragtet ikke nødvendigvis medfører en øget husdyrproduktion og en øget miljøpåvirkning i regionen, idet strukturudviklingen går mod færre men større bedrifter. Den kumulerede, regionale effekt af husdyrbrugets udvidelse og andre bedrifters udvidelser og deres øgede miljøpåvirkning vil formentlig samlet set – helt eller delvist – blive modvirket af en nedgang i husdyrproduktionen på andre bedrifter
- at husdyrbruget - under overholdelse af de til enhver tid gældende generelle miljøregler for den pågældende type husdyrbrug og af de supplerende vilkår for miljøgodkendelsen - vil anvende den bedste tilgængelige teknik
- at produktionen ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af:
  - nabobeboelser
  - Natura 2000-områder⁸ og natur i øvrigt
  - overfladevand
  - nitratfølsomme indvindingsområder
  - landskabelige og kulturhistoriske værdier.

Ikast-Brande Kommunes afgørelse begrundes med ovenstående vurdering, og med at øvrige generelle afstandskrav samt de generelle beskyttelsesniveauer i bilag 3 i *Bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug* overholdes. Se endvidere vedlagte *Baggrund for afgørelsen om miljøgodkendelse af husdyrbruget Christianshedevej 1, 7441 Bording* med tilhørende bilag.

---

⁸ Natura 2000-områder: Internationale naturbeskyttelsesområder udpeget på baggrund af EU's habitat- og fuglebeskyttelsesdirektiver.

Offentliggørelse

Ansøgningen blev offentliggjort ved annoncering i *Focus* (tillæg til *Brande Bladet* og *Ikast Avis*) den 5. august 2009. Offentliggørelsen gav ikke anledning til, at borgere i lokalområdet indsendte bemærkninger til ansøgningen.

Udkastet til afgørelse om miljøgodkendelse blev sendt i høring den 11. august 2010 hos alle, der er parter i sagen - herunder omkringboende og bortforpagtere af udbringningsarealer - samt øvrige, der har ønsket det, på baggrund af den indledende offentliggørelse af ansøgningen - med seks ugers frist til at indsende eventuelle kommentarer. Der er ikke indkommet nogen bemærkninger til ansøgningen.

Afgørelsen om miljøgodkendelse er truffet den 30. september 2010, og offentliggøres i *Focus* den 13. oktober 2010.

Klagevejledning

Der kan efter kapitel 7 i *Lovbekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug* klages over kommunens afgørelse. Klagefristen udløber fire uger efter offentliggørelsen - det vil sige senest ved kontortids ophør den 10. november 2010.

Følgende kan klage:

Ansøger, Miljøministeren, Sundhedsstyrelsen samt enhver, der må antages at have en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald. Der kan desuden klages af visse organisationer, som angivet i §§ 85-87 i *Lovbekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug*.

Eventuel klage skal være skriftlig og sendes til Ikast-Brande Kommune, Miljøafdelingen, Centerparken 1, 7330 Brande, eller pr. e-mail til teknikogmiljoomraade@ikast-brande.dk. Klagen vil herfra blive sendt videre til Miljøklagenævnet, der er klagemyndighed. Ansøger vil få besked, hvis andre klager over afgørelsen.

Miljøklagenævnet kan bestemme, at klagen har opsættende virkning på udnyttelsen. Udnyttelse af godkendelsen i klageperioden, og imens eventuel klage behandles, sker derfor på eget ansvar.

Ifølge § 90 i *Lovbekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug* kan afgørelsen desuden prøves ved domstolene. Et eventuelt sagsanlæg skal anlægges inden seks måneder efter, at afgørelsen er offentliggjort.

Med venlig hilsen

Jesper Hahn-Pedersen
Myndighedschef

/

Kristine Bollerup
Miljømedarbejder

Bilag:

Baggrund for afgørelsen om miljøgodkendelse af husdyrbruget Christianshedevej 1, 7441 Bording inkl. bilag

Kopi af udkast til afgørelse inkl. bilag sendt til nedenstående, med seks ugers frist til at kommentere udkastet:

Ansøger: Hartvig Kviesgård, Christianshedevej 1, 7441 Bording

Konsulent: Heidi Birch Wentzlau, Birk Centerpark 24, 7400 Herning

Bortforpagtere af udbringningsarealer, samt ejere af aftalearealer, der indgår i miljøgodkendelsen:

Lillian Sørensen, Ringkøbingvej 28, 7441 Bording

Kjeld Jensen, Mamrelund 2, 7441 Bording

Erik H. Andersen, Skyggevej 59, 7441 Bording

Vejdirektoratet, Th. Helsteds Vej 11, 8660 Skanderborg

Ejere af nabobeboelser beliggende inden for et beregnet konsekvensområde⁹ med en radius på 650 meter:

Kristian Christensen, Ringkøbingvej 25, 7441 Bording

Vejdirektoratet, Thomas Helsteds vej 11, 8660 Skanderborg (ejer af Ringkøbingvej 29, 7441 Bording)

Erik Skammelsen, Christianshedevej 3, 7441 Bording

Kopi af afgørelsen inkl. bilag sendt til:

Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Reventlowsgade 14, 1, 1651 København V – e-mail: ae@aeraadet.dk

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø – e-mail: dn@dn.dk

Danmarks Sportsfiskerforbund,

- Den centrale miljøafdeling, Worsaaesgade 1, 7100 Vejle – e-mail: jkt@sportsfiskerforbundet.dk
- Vandområdedistrikt 5, Miljøkoordinator Leif H. Poulsen, Rosenhøj 16, 8670 Låsby - e-mail: leif.poulsen@net.telenor.dk

Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V – e-mail: natur@dof.dk

Dansk Ornitologisk Forening, lokalafdeling – e-mail: ikast-brande@dof.dk

Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N – e-mail: husdyr@ecocouncil.dk

Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark v./ Formand Niels Barslund, Vormstrupvej 2, 7540 Haderup – e-mail: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk

Forbrugerrådet, Fiolstræde 17, 1017 København K – e-mail: fbr@fbr.dk

Miljøcenter Ringkøbing, Holstebrovej 31, 6950 Ringkøbing – e-mail: post@rin.mim.dk

Sundhedsstyrelsen, Embedslægerne Midtjylland, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg – e-mail: midt@sst.dk

Konsulent ved Svinerådgivning Vest, Heidi Birch Wentzlau, Birk Centerpark, 7441 Bording – hbw@srvest.dk

---

⁹ I henhold til Miljøklagenævnets praksis opfattes naboer inden for et beregnet konsekvensområde, der udregnes efter den såkaldte FMK-vejledning, som klageberettigede.

**Baggrund for
afgørelsen om miljøgodkendelse af
husdyrbruget Christianshedevej 1, 7441 Bording**

Indholdsfortegnelse:

1. Indledning	15
1.1. Ikke-teknisk resumé	15
1.2. Ansøger, ejerforhold og konsulentoplysning	16
1.3. Lovgivningsmæssig baggrund	16
2. Vurdering af miljøpåvirkning fra anlægget	17
2.1. Anlæggets beliggenhed	17
2.2. Anlæggets indretning	19
2.3. Besætnings sammensætning og staldtype	20
2.4. Husdyrgødningsproduktion og opbevaringsanlæg	21
2.5. Ammoniakfordampning fra stald og gødningsopbevaringslager	22
2.5.1. Ammoniak og natur	22
2.6. Lugtgener fra produktionsanlægget	24
2.7. Ressourceforbrug og øvrige miljøpåvirkninger fra produktionsanlægget	25
2.7.1. Vandforbrug	26
2.7.2. Afledning af vand	26
2.7.2.1. Sanitært spildevand	27
2.7.2.2. Spildevand fra rengøring	27
2.7.2.3. Tagvand	27
2.7.2.4. Befæstede arealer	27
2.7.3. Energiforbrug	28
2.7.4. Foderstoffer	28
2.7.5. Kemikalier m.v.	28
2.7.6. Affald	29
2.7.7. Skadedyr	30
2.7.8. Støv	30
2.7.9. Støj	30
2.7.10. Lys	31
2.7.11. Transporter til og fra anlægget	31
3. Anvendelse af bedste tilgængelige teknik – BAT i forhold til anlægget	32
3.1. BAT i forhold til management	33
3.2. BAT i forhold til foder	34
3.3. BAT i forhold til staldindretning	35
3.4. BAT i forhold til vand- og energiforbrug	37
3.5. BAT i forhold til opbevaring og behandling af husdyrgødning	38
4. Vurdering af miljøpåvirkning fra udbringningsarealer	39
4.1. Udbringningsarealernes beliggenhed	39
4.2. Harmonikrav, tildeling af husdyrgødning og udbringningsmetode	40
4.3. Forbrug af handelsgødning, kemikalier m.m.	41
4.4. Lugt-, støv- og støjgener fra udbringningsarealer	41
4.5. Grundvand	41
4.6. Overfladevand	42
4.6.1. Kvælstofudvaskning	44
4.6.2. Fosforoverskud	46
4.6.3. Gældende målsætninger	47
4.7. Natur	48
4.7.1. Beskyttede naturtyper	48
4.7.2. Natura 2000-områder	49
4.7.3. Plante- og dyrearter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV-arter)	50
5. Anvendelse af bedste tilgængelige teknik – BAT i forhold til udbringningsarealer	51
6. Landskabelige og kulturhistoriske værdier	51
6.1. Landskabelige værdier	52
6.2. Kulturhistoriske værdier	53
7. Alternative muligheder, 0-alternativet og ophør af driften	54
8. Bilagsfortegnelse	56

1. Indledning

1.1. Ikke-teknisk resumé

Ansøger Hartvig Kviesgaard, Christianshedevej 1, 7441 Bording søger om at udvide besætningen af slagtesvin **fra** 6850 stk. slagtesvin (30-106 kg) slagtesvin **til** 7700 stk. slagtesvin (30-110 kg), svarende til en ændring i dyreenheder (DE) fra 189,62 DE til 228,56 DE.

Udvidelsen sker i eksisterende bygninger på adressen Christianshedevej 1, 7441 Bording. Der søges endvidere om tilladelse til overdækning af eksisterende gyllebeholder på 1500 m³, nedlægning af eksisterende 800 m³ gyllebeholder, udskiftning af den eksisterende 300 m³ fortank til en nedgravet 200 m³ typegodkendt tank etablering af ny, overdækket 2500 m³ gyllebeholder, nedrivning af eksisterende lade og opførelse af ny lade med to garager på Christianshedevej 1, 7441 Bording.

Ikast-Brande Kommune skal i henhold til blandt andet *Lovbekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug* vurdere om den ansøgte udvidelse og fremtidige drift kan gennemføres uden væsentlige virkninger på miljøet. Det er vurderet, at udvidelsen kan gennemføres, hvorfor denne miljøgodkendelse meddeles. Godkendelsen beskriver kommunens grundlag og vurderinger samt de vilkår, som kommunen har stillet til udvidelsen og den fremtidige drift.

Tilbageværende og fremtidige bygninger med besætning, anlæg til opbevaring af foder og husdyrgødning er vurderet i forhold til blandt andet:

- ammoniakfordampning, lugt, lys, støj og støv fra stalde og opbevaringsanlæg
- opbevaring og bortskaffelse af blandt andet affald og kemikalier
- forbrug af vand, energi og hjælpestoffer
- anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT)
- landskab.

Ansøgte arealer til udbringning af husdyrgødning er vurderet i forhold til blandt andet:

- grundvand
- overfladevand/vandløb, søer og fjorde
- naturområder.

Miljøgodkendelsen af husdyrbruget, Christianshedevej 1, 7441 Bording, regulerer driften i 8 år, hvorefter godkendelsen skal revurderes på baggrund af de erfaringer, der har været med driften, og den udvikling, der har været i metoder til reduktion af miljøpåvirkningen

1.2. Ansøger, ejerforhold og konsulentoplysning

Anlægget:

Adresse: Christianshedevej 1, 7441 Bording
Ejendomsnummer: 7560008333
Matrikelnummer: 2v, 2s, m.fl. Christianshede By, Bording, 1m, Rønkilde Gde. Bording
CVR-nummer: 28887965
CHR-nummer: 96428
P-nummer: 1002073598

Ejer/driftsherre:

Navn: Hartvig Kviesgård
Adresse: Christianshedevej 1, 7441 Bording
Telefonnummer: 86862872
Mobilnummer: 40637517
E-mail: jj.kviesgaard@dlgnet.dk

Ansøger

Navn: Kviesgaard Svineproduktion ApS
Adresse: Julianehevedej 1, 7441 Bording
Telefonnummer: 86862872
Mobilnummer: 40637517

Konsulent:

Navn: Heidi Wentzlau
Adresse: Birk Centerpark 24, 7400 Herning
Telefonnummer: 70151200
Mobilnummer: 30704057
E-mail: hbw@srvest.dk

1.3. Lovgivningsmæssig baggrund

Når et husdyrbrug af den aktuelle type ønskes etableret, udvidet eller ændret til mere end 210 DE, skal anlægget med tilhørende udbringningsarealer til den producerede husdyrgødning vurderes i henhold til § 12 i *Lovbekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug*. Denne miljøgodkendelse er således udarbejdet efter *Lovbekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug*, der har indarbejdet EU's VVM-direktiv¹⁰ og IPPC-direktiv¹¹.

I miljøgodkendelsen er der redegjort for konsekvenserne af at udvide husdyrholdet på bedriften, og for påvirkningen af miljøet i bred forstand. Bedriften har ikke biaktiviteter, der i sig selv er omfattet af IPPC-direktivet.

¹⁰ Rådets direktiv 85/337/EØF om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet med senere ændringer (VVM: Vurdering af Virkninger på Miljøet).

¹¹ Rådets direktiv 2008/1/EF om integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening (IPPC: Integrated Pollution Prevention and Control).

2. Vurdering af miljøpåvirkning fra anlægget

2.1. Anlæggets beliggenhed

Ejendommens eksisterende og planlagte produktions- og opbevaringsanlæg ligger samlet på adressen Christianshedevej 1, 7441 Bording. Det samlede produktionsanlæg ligger ca. ca. 1,3 km sydøst for den fremtidige byzone (som også er nærmeste samlede bebyggelse) og ca. 1,8 km i nordlig retning fra nærmeste sommerhusområde. Afstanden fra det nærmeste staldhjørne til nærmeste nabobeboelse er ca. 340 meter i nordlig retning.

Faktaboks

Jævnfør § 20 i Lovbekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug skal kommunen sikre sig, at risikoen for forurening eller væsentlige gener for omgivelserne begrænses, hvis et anlæg ligger mindre end 300 meter fra:

- en beboelsesbygning på en ejendom uden landbrugspligt, der ligger i en samlet bebyggelse¹² i landzone, og som har en anden ejer end driftsherren
- et eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde
- et område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.

Derudover gælder en række generelle afstandskrav - se tabel 1:

Tabel 1. Generelle afstandskrav - jævnfør §§ 6 og 8 i Lovbekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug - samt aktuelle afstande fra husdyrproduktionsanlægget på Christianshedevej 1, 7441 Bording

	Generelle afstandskrav, m	Aktuel afstand
Ikke-almene vandforsyningsanlæg	25	28 m/3,5* m
Almene vandforsyningsanlæg	50	> 50 m.
Vandløb (herunder dræn) og søer	15	10** m
Offentlig vej og privat fællesvej	15	300 m
Levnedsmiddelvirksomhed	25	> 25 m
Beboelse på samme ejendom	15	3*** m
Naboskel	30	130 m
Eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde	50	1,5 km
Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på	50	1,25 km

¹² Ved en samlet bebyggelse forstås, at der inden for en afstand af 200 meter fra beboelsesbygningen ligger mere end 6 andre beboelsesbygninger på hver sin samlede faste ejendom. Beboelsesbygninger på ejendomme med landbrugspligt efter Landbrugslovens regler samt beboelsesbygninger, der ejes af driftsherren, medregnes ikke.

beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.		
Nabobeboelse, Christianshedevej 3, 7441 Bording	50	584 m

* sløjfes

** Afstand fra eksisterende bygning til dræn

*** Til eksisterende bygninger

Ikast-Brande Kommune konstaterer:

- at det samlede produktionsanlæg vil ligge mere end 300 meter fra:
  - en beboelsesbygning på en ejendom uden landbrugspligt, der ligger i en samlet bebyggelse i landzone, og som har en anden ejer end driftsherren
  - et eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde
  - et område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lignende
- at de generelle afstandskrav, som nævnt i tabel, 1 er overholdt med undtagelse af følgende:
  - Afstand fra eksisterende stald til vandboring.
  - Afstand fra eksisterende stald til dræn.
  - Afstanden til beboelse på samme ejendom er ikke overholdt, men der er ikke tale om nybyggeri.

Ikast-Brande Kommune vurderer:

- at risikoen for forurening eller væsentlige gener for omgivelserne fra anlægget begrænses, når de til enhver tid gældende generelle miljøregler for den pågældende type husdyrbrug samt de supplerende vilkår for miljøgodkendelsen overholdes
- at der kan dispenseres fra de ikke overholdte afstandskrav, da der i alle tilfælde er tale om afstanden til eksisterende bygninger. Boringen tættest på stalden vil desuden blive sløjfet.
- at overholdelsen af de øvrige generelle afstandskrav – i kombination med overholdelse af de til enhver tid gældende generelle miljøregler for den pågældende type husdyrbrug og af de opstillede vilkår for miljøgodkendelsen – vil sikre de pågældende vandforsyningsanlæg, vandløb m.m. samt boligområder m.v. tilstrækkeligt mod væsentlige gener eller forurening fra husdyrbrugets anlæg. Se desuden kommunens vurdering i afsnit 2.5. Ammoniakfordampning fra stald og gødningsopbevaringslager og 2.6. Lugtgener fra produktionsanlægget.

2.2. Anlæggets indretning

Ansøgers oplysninger

De eksisterende produktionsbygninger på Christianshedevej 1, 7441 Bording, er slagtesvinestalde med drænet gulv og spalter (33/67). Der sker ingen ændringer i de eksisterende produktionsbygninger i forbindelse med udvidelsen.

Udvidelse vil ske i de eksisterende bygninger og anlægget udvides ikke med yderligere produktionsbygninger.

En oversigt af anlæg m.m. fremgår af tabel 2, 3 og kortbilag A.

Tabel 2. Oversigt over bygninger, Christianshedevej 1, 7441 Bording.

Bygning nr. jf. kortbilag A	Anvendelse	Størrelse i m ²	Gulvprofil	Antal dyr
1 (1.1.1)	Slagtesvin	Ca. 351	Drænet gulv og spalter (33/67)	1560 stk. slagtesvin
2 (1.1.2)	Slagtesvin	Ca. 505	Drænet gulv og spalter (33/67)	1680 stk. slagtesvin
3 (1.1.3)	Slagtesvin	Ca. 945	Drænet gulv og spalter (33/67)	3760 stk. slagtesvin
4 (1.1.4)	Slagtesvin	Ca. 176	Drænet gulv og spalter (33/67)	700 stk. slagtesvin
9	Kartoffelhus	806 m ²	-	-
10	Maskinhus (Kølelager)	634 m ²	-	-
11	Stuehus	184 m ²	-	-
12	Garage, depot og diverse	Ca. 500 m ²	-	-

Tabel 3. Oversigt over opbevaringsanlæg og befæstede pladser der anvendes fremover, Christianshedevej 1, 7441 Bording

Anlæg	Byggeår	m ² / m ³	Afløb til	Seneste 10 års beholderkontrol ¹³	Overdækning
Gyllebeholder 5 (fjernes i ansøgt drift og erstattes med en nedgravet 200 m ³ tank)	1979	300 m ³	-	04-08-2008	Nej
Gyllebeholder 6 (nedrives i	1985	800 m ³	-	04-08-2008	Nej

¹³ Jf. Bekendtgørelse nr. 723 af 12. september 1997 om kontrol af beholdere for flydende husdyrgødning, ensilagesaft eller spildevand (med senere ændringer), skal åbne og lukkede beholdere til opbevaring af flydende husdyrgødning, ensilagesaft eller spildevand på mere end 100 m³ kontrolleres mindst hver 10 år af en autoriseret kontrollør.

ansøgt drift)					
Gyllebeholder 7	1994	1500 m ³	-	01-02-2005	Ja
Gyllebeholder 8	201X	2500 m ³	-	-	Ja
Gyllekanaler	-	415 m ³	Gyllebeholder		-
I alt		5515 m ³			

Der opbevares ingen ensilage på ejendommen. Der er ingen befæstede arealer og der opbevares ingen husdyrgødning i markstak. Gyllebeholderne undergår de lovpligtige 10 års beholderkontroller.

I ansøgt drift vil den eksisterende gyllebeholder på 1.500 m³ og den ansøgte på 2.500 m³ få fast overdækning og på de gyllebeholdere, hvorpå der ikke er fast overdækning, vil der blive opretholdt et tæt flydelag af halm. Der føres lovpligtig logbog over flydelagets tykkelse. De to tilbageværende gyllebeholdere bliver overdækket i ansøgt drift for at reducere ammoniakfordampning og lugtgener.

Den eksisterende 300 m³ uoverdækkede gyllebeholder fungerer i nudriften som fortank. Inden for en 3 års periode fra miljøgodkendelsen er givet, vil denne uoverdækkede gyllebeholder blive erstattet med en 200 m³ nedgravet og overdækket tank.

Den eksisterende 800 m³ gyllebeholder nedlægges så snart den nye, overdækkede 2500 m³ beholder er klar til ibrugtagning.

2.3. Besætnings sammensætning og stalddtype

Ansøgers oplysninger

Besætnings sammensætningen, fordelt på stalddtype samt husdyrbrugets årlige produktion ved den nuværende og den ansøgte drift, fremgår af tabel 4.

Tabel 4. Besætnings sammensætning, stalddtype og årlig produktion i nudrift og ansøgt drift, Christianshedevej 1, 7441 Bording

Husdyrtype, mdr./ vægtklasse	Stald- og gulvtype*	Nudrift		Ansøgt	
		Antal	DE	Antal	DE
Slagtesvin, 30 – 106 kg	Drænet gulv og spalter (33/67)	6850	189,62	0	0
Slagtesvin, 30 – 110 kg	Drænet gulv og spalter (33/67)	0	0	7700	228,56
I alt		-	189,62	-	228,56

* jævnfør ansøgnings systemet på www.husdyrgodkendelse.dk

Der er tale om opfodning af slagtesvin. Slagtesvinene ankommer til husdyrbruget ved en vægt på 30 kg. Herefter opfedes de til 110 kg, hvorefter de sælges til slagt eller levebrug. Der køres som gennemsnit 3,6 hold slagtesvin igennem produktionsbygningerne på årsbasis.

Kommunen vurderer

For et husdyrbrug kan der være en vis variation i den årlige produktion og i fordelingen af de enkelte dyretyper hen over året. Miljøpåvirkningen er forskellig fra dyretype til dyretype og fra stalddtype til stalddtype, hvorfor miljøvurderingen afhænger af dyre sammensætning og fordeling på stalddtype. Ikast-Brande Kommunes vurdering er foretaget ud fra en besætning med en årlig produktion, som angivet i tabel 4, på **maksimalt 228,56 DE**.

Det forudsættes, at den årlige produktion:

- ikke overstiger 228,56 DE
- sker jævnt fordelt over året

2.4. Husdyrgødningsproduktion og opbevaringsanlæg

Ansøgers oplysninger

Den projekterede husdyrproduktion med de pågældende staldtyper giver ifølge beregningen i IT-ansøgningssystemet på www.husdyrgodkendelse.dk anledning til en samlet årlig husdyrgødningsproduktion med et indhold af kvælstof (N) og fosfor (P) på i alt ca.: 23.741,41 kg N og 4.530,53 kg P.

Ejendommen afsætter årligt svinegylle med et indhold af kvælstof (N) og fosfor (P) på i alt ca.: 2.908,4 kg N og 555 kg P, svarende til 28,00 DE i svin. Således har den tilbageværende husdyrgødningsproduktion, til egne og forpagtede arealer, et indhold af kvælstof (N) og fosfor (P) på i alt ca.: 20.833,01 kg N og 3975,53 kg P, svarende til 200,56 DE.

Husdyrbrugets opbevaringsanlæg og de enkelte anlægs kapacitet fremgår af tabel 3, og husdyrproduktionens tilførsel til anlæggene er opgjort i tabel 5:

Tabel 5. Tilførsel til opbevaringsanlæg, Christianshedevej 1, 7441 Bording

Tilførsel	m ³ /år	Opbevaringskapacitet, mdr.
Gylle	3.566	
Dybstrøelse	Intet	
Rengøring	226	
Vandspild	679	
Regnvand der ikke kommer i gyllebeholder	-695	
I alt	3.776 m ³	4.200 m ³ , 13 mdr.

Gødningsproduktionen fra den ansøgte besætning på 228,56 DE er beregnet til 3.566 m³ årligt. Hertil kommer drikkevandsspild og rengøringsvand i alt tilledes der gyllebeholderne 4.471 m³ årligt. I ansøgt drift overdækkes gyllebeholderne og der kommer derved ikke ca. 695 m³ regnvand i opbevaringsanlæggene. I alt tilledes der således gyllebeholderne ca. 3.776 m³ årligt. Opbevaringskapaciteten for flydende husdyrgødning er på den baggrund beregnet til ca. 13 måneder. Der til kommer at der er en buffer kapacitet i gyllekanalerne der gør, at der er opbevaringskapacitet til ca. 14,5 mdr.

Hvis udvidelsen af dyreholdet sker inden den ny gyllebeholder opføres vil der kun være opbevaringskapacitet til 7,4 mdr. (8,6 mdr. med gyllekanalerne). Der skal derfor findes ekstra opbevaringskapacitet til 0,4 mdr. hvis udvidelsen af selve dyreholdet gennemføres, inden opførelsen af den nye gyllebeholder.

Der produceres ingen dybstrøelse på ejendommen. Snittet halm anvendt som rodemateriale hos dyrene er med til at danne flydelag på gyllebeholderne.

Der er ingen fastmonterede pumper på ejendommens gyllebeholdere. Ved påfyldning af gyllebeholder anvendes selvfyldende vogne med påmonteret returløb til gyllebeholder.

Kommunen vurderer

Ifølge *Bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v.* vil en opbevaringskapacitet svarende til mindst ni måneders produktion normalt være tilstrækkelig til, at udbringningen og gødningsanvendelsen kan ske i overensstemmelse med de generelle miljøregler. På den baggrund vurderes den opgivne 13 måneders opbevaringskapacitet at være tilstrækkelig.

Ikast-Brande Kommune vurderer samlet set på baggrund af det oplyste:

- at opbevaring af husdyrbrugets husdyrgødning vil ske på en måde, som er i overensstemmelse med de generelle miljøregler
- at overholdelsen af de generelle miljøregler vil medvirke til at begrænse den mulige påvirkning af det omgivne miljø fra opbevaringsanlæggene.

2.5. Ammoniakfordampning fra stald og gødningsopbevaringslager

Ansøgers oplysninger

Husdyrbruget opfylder det generelle reduktionskrav på 20 % med hensyn til ammoniakfordampning i forhold til det pågældende referencestaldsystem - jævnfør bilag 3 i *Bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug.*

Det generelle ammoniak-reduktionskrav opfyldes bl.a. ved:

- anvendelse af drænet gulv og spalter (33/67) i alle produktionsbygningerne
- overdækning af eksisterende 1500 m³ og projekteret 2500 m³ gyllebeholder.

Af tabel 6 fremgår størrelsen af ammoniakfordampningen fra stald og gødningsopbevaringslager, som den er beregnet med beregningsmodellen i IT-ansøgningssystemet på www.husdyrgodkendelse.dk.

Ammoniakfordampningen fra det samlede staldanlæg bidrager med ca. 94 % af ammoniakfordampningen fra det samlede produktionsanlæg efter projektets gennemførelse.

Tabel 6. Ammoniakfordampning fra stald og gødningsopbevaringslager omregnet til kg kvælstof (N) pr år, ansøgt drift, Christianshedevej 1, 7441 Bording

Anlæg	Kg kvælstof (N) pr år
Staldanlæg, eksisterende produktion	ca. 3271,85 kg N/år
Staldanlæg, udvidelsen	ca. 671,90 kg N/år
Gyllebeholdere, efter projektets gennemførelse	ca. 259,22 kg N/år
Samlet ammoniakfordampning fra stald og lager efter projektets gennemførelse:	ca. 4202,97 kg N/år

2.5.1. Ammoniak og natur

Faktaboks

Hovedparten af ammoniakfordampningen fra et husdyrbrug vil - afhængigt af flere forhold - på et tidspunkt blive afsat i landskabet i større eller mindre afstand fra kilden. Størstedelen af den ammoniakdeposition (kvælstofnedfald), som direkte kan henføres til et husdyrbrug, vil formentlig ske i

terrænet inden for ca. 1 kilometers afstand fra produktionsanlægget. Ammoniakdeposition er som regel til ugunst for opretholdelse af de naturtyper, der kun har brug for en begrænset næringsstofmængde for at kunne trives. Kommunen er forpligtiget til, at vurdere ammoniakdepositionen i forhold til omkringliggende natur.

Jævnfør *Bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug*, må der ikke foretages ændringer eller udvidelser af husdyrbrug, der ligger mindre end 300 meter fra de naturtyper, som er omfattet af § 7 i *Lovbekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug*, hvis det pågældende projekt giver anledning til øget ammoniakfordampning fra produktionsanlægget. Derudover foreskriver de generelle beskyttelsesniveauer, hvor meget ammoniakudledningen maksimalt må øges fra et produktionsanlæg, der ligger mellem 300 og 1.000 meter fra de nævnte naturtyper.

Inden for 1.000 meters afstand fra husdyrbrugets anlæg findes der ikke beskyttede naturtyper, som er omfattet af § 7 i *Lovbekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug*, men der findes flere, mindre vandhuller og en mose (se tabel 7), som er registreret som beskyttet efter § 3 i Naturbeskyttelsesloven¹⁴.

Tabel 7. Naturområder inden for 1000 m fra anlægget

DB_Ident	Naturareal	Afstand fra anlæg	Målsætning
200154799	Sø	412	Naturområde
200153254	Mose	654	Naturområde
200154918	Sø	726	Naturområde
200154796	Sø	737	Naturområde
200155425	Sø	753	Naturområde
200154919	Sø	907	Naturområde
200154797	Sø	941	Naturområde
200155424	Sø	942	Naturområde
200154920	Sø	950	Naturområde

Der er ingen Natura 2000-områder i umiddelbar nærhed af ejendommens anlæg. Det nærmeste ligger mere end 5 km i sydøstlig retning og er habitatområde nr. 49, Sepstrup Sande, Vrads Sande, Velling Skov og Palsgård Skov.

Der er kendskab til følgende bilag IV-arter inden for en radius af ca. 10 km fra anlægget: Sydflagermus, Odder, Stor Vandsalamander og Spidssnudet Frø.

Spidssnuet frø og Stor Vandsalamander findes i mosen ca. 700 m øst for anlægget. Der er ikke kendskab til sjældne dyr og plantearter i de øvrige søer, der ligger inden for 1000 m fra anlægget.

Kommunens samlede vurdering i forhold ammoniakfordampning fra anlæg

Det generelle ammoniakreduktionskrav, som fremgår af *Bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug*, er ifølge ansøgningen med de tilhørende beregninger overholdt.

Faktaboks

Overholdelsen af det generelle ammoniakreduktionskrav og det generelle beskyttelsesniveau beskytter - ifølge intentionerne bag *Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug* - som udgangspunkt de kvælstoffølsomme naturtyper tilstrækkeligt mod kvælstofpåvirkning fra husdyrbrugs produktionsanlæg.

¹⁴ *Lovbekendtgørelse nr. 933 af 24. september 2009 af lov om naturbeskyttelse* (med senere ændringer).

Ikast-Brande Kommune vurderer i det konkrete tilfælde, at de naturarealer, som ligger i nærområdet omkring produktionsanlægget, ikke er så kvælstoffølsomme, at der helt undtagelsesvist skal stilles yderligere vilkår for at beskytte de pågældende naturområder tilstrækkeligt imod kvælstofpåvirkning fra produktionsanlægget.

Der er en samlet mer-emission på 647 kg N/år fra anlægget, hvilket vurderes til at have minimal betydning i forhold til søerne. Ligeledes vurderes det ikke at berøre mosen, som vurderes til at have en anbefalet tålegrænse på 15 kg N/ha/år. Samlet set vil § 3 arealerne modtage luftbårenkvælstof svarende til den gennemsnitlige baggrundsbelastning for kommunen, som i 2007 lå på 14 kg N/ha/år.

Spidssnudet frø og Store Vandsalamander som findes i mosen ca. 700 m fra anlægget, vurderes ikke at blive påvirket af ammoniakdeposition fra anlægget.

Kravet til ammoniakemissionen fra stald og lager skal ikke, i det konkrete tilfælde, skærpes af hensyn til den kumulative effekt fra andre husdyrbrug.

Den reelle ammoniakfordampning fra husdyrbrugets anlæg vil afhænge af flere forhold, men ammoniakfordampningen vil især kunne minimeres ved grundig og hyppig rengøring af de overflader, som husdyrgødningen afsættes på i staldene. Kommunen vurderer samlet set på baggrund af det oplyste:

- at husdyrbruget – ved overholdelse af de til enhver tid gældende generelle miljøregler og af de øvrige opstillede vilkår for miljøgodkendelsen – drives således, at påvirkningen på omgivelserne med luftbåret kvælstof fra produktionsanlægget minimeres
- at ammoniakfordampningen fra produktionsanlægget i sig selv ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af de omkringliggende naturområder.

2.6. Lugtgener fra produktionsanlægget

Ansøgers oplysninger

Den primære kilde til lugt fra husdyrbrugets anlæg er fra ventilation af staldene.

I alle produktionsbygningerne er der etableret frekvensstyring på ventilatorerne. I forhold til traditionelle spjældregulerende ventilatorer bruger disse mindre energi. Forskellen er, at frekvensstyrede ventilatorer nedjusterer kapaciteten ved at bruge mindre strøm, hvorimod de spjældregulerede bruger den samme mængde strøm, uanset ventilationsbehov, men regulerer på spjældets åbning. Der anvendes MultiStep i bygning 3. Ved at anvende MultiStep, hvor den ene ventilator i stalden er frekvensstyret, er det muligt at reducere energiforbruget – sammenlignet med et traditionelt undertrykssystem. MultiStep sikrer, at den enkelte ventilator hele tiden arbejder ved konstant hastighed uden at overbelastes. Dette har ikke alene effekt på energiforbruget, men også gavnlige indflydelse på støjgenerne fra ventilationen. Den frekvensstyrede ventilator ventilerer i intervallet 1 – 100 %, hvor de øvrige ventilatorer enten ventilerer 0 % eller 100 %. Der er ingen mekaniske forbindelser til udsugningsenhederne, hvilket sikrer, at systemet ikke løbende skal justeres og er i øvrigt mere rengøringsvenlige.

Afhængigt af vejrforholdene kan der forekomme lugtgener fra staldene. Der kan desuden forekomme lugtgener, når gyllen i gyllebeholderne omrøres i forbindelse med udbringningen - dette sker primært om

foråret, når gyllen sluses ud fra de enkelte staldanlæg, og når gyllen skal transporteres over til den lejede gyllebeholder.

Tabel 8 viser de beregnede geneafstande med hensyn til lugt fra staldene efter projektets gennemførelse, som er fremkommet ved brug af de beregningsmodeller, der indgår i IT-ansøgningssystemet på www.husdyrgodkendelse.dk.

Tabel 8. Lugtgeneafstande fra staldene efter projektets gennemførelse, Christianshedevej 1, 7441 Bording

Områdetype	Lugtgeneafstand, ansøgt drift, m	Faktisk afstand fra staldanlægget, m
Byzone	647,81	1500
Samlet bebyggelse	489,58	1500
Enkeltbolig ¹⁵	230,14	570

Kommunen vurderer

Faktaboks

I *Bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug* er der fastsat en række lugtgenekriterier i forhold til de tre områdetyper: byzone, samlet bebyggelse og enkeltbolig på henholdsvis 5, 7 og 15 OU_E¹⁶ pr. m³ luft. Lugtgenekriterierne kan betragtes som den maksimale, miljømæssigt acceptable lugtgenebelastning fra en given kilde ved den pågældende områdetype. Ved lugtgeneafstand forstås den beregnede mindste afstand fra staldanlægget til det pågældende område, hvor de i lovgivningen fastsatte lugtgenekriterier med hensyn til de tre forskellige områdetyper netop er opfyldt. Lugtgenekriterierne er overholdt, hvis de fastsatte lugtgenegrænser på henholdsvis 5, 7 og 15 OU_E/m³ ikke overskrides i mere end 1 % af tiden – svarende til ca. 7 timer i alt om måneden.

Lugtgeneafstandene forøges efter nærmere regler, hvis der inden for 300 meter fra den del af byzone og den pågældende beboelse i samlet bebyggelse, der ligger nærmest det pågældende staldanlæg, er andre husdyrbrug med mere end 75 DE. Tilsvarende forøges lugtgeneafstanden, hvis der er andre sådanne husdyrbrug inden for 100 meter fra enkeltbolig uden landbrugspligt. Dette sker for at indregne effekten (den kumulative effekt) af den mulige lugtpåvirkning som andre husdyrbrug i området måtte give anledning til.

Lugtgeneafstandene formindskes efter nærmere regler, hvis staldanlægget ligger nord for den pågældende områdetype. Dette begrundes med, at den hyppigste vindretning i Danmark er vestlig og sydvestlig, og at nordenvind typisk forekommer i vinterhalvåret, hvor de relativt lave temperaturer, som regel medvirker til at dæmpe lugtafgivelsen.

Ifølge beregningen er de lugtgenekriterier, som fremgår af *Bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug* - i forhold til de tre områdetyper - overholdt i det konkrete tilfælde. Lugtgeneafstandene har ikke skulle forøges af hensyn til vurdering af den kumulative effekt fra andre husdyrbrug.

¹⁵ Beboelsesbygninger på ejendomme med landbrugspligt efter Landbrugslovens regler samt beboelsesbygninger, der ejes af driftsherren, indgår ikke.

¹⁶ OU_E = Lugt-enheder (Odour Units) bestemt efter den europæiske standard for lugtanalyse, hvor 1 OU_E er grænsen for, hvornår den pågældende lugt kan erkendes.

Ud over de mulige lugtgener fra staldanlægget kan der forekomme lugtgener i forbindelse med omrøring af gyllebeholderne og øvrig gyllehåndtering. Gylleomrøring og øvrig gyllehåndtering sker primært i forbindelse med udbringningen, der hovedsageligt sker om foråret.

Den reelle lugtpåvirkning fra husdyrbrugets anlæg vil afhænge af flere forhold. I den forbindelse er det i det konkrete tilfælde væsentligt, at der typisk er vind fra sydøstlig retning på de tider af året, hvor temperaturen er højest, og lugtafgivelsen dermed som regel vil være størst. Vinden da vil bære ind over Bording By. Lugtpåvirkningen vil dog generelt kunne minimeres ved grundig og hyppig rengøring af de overflader, som husdyrgødning og foderrester afsættes på samt ved minimering af det tidsrum, som gylleomrøring og gylleudbringning foretages i. Ikast-Brande Kommune vurderer samlet set på baggrund af det oplyste:

- at projektets gennemførelse ikke vil medføre væsentlige, forøgede lugtgener fra produktionsanlægget
- at de væsentligste lugtgener fra produktionsanlægget vil ske i forbindelse med gyllehåndtering, mens lugtgenerne vil være mere begrænsede fra staldene generelt.
- at husdyrbruget – ved overholdelse af de til enhver tid gældende generelle miljøregler og vilkår 2.4 for miljøgodkendelsen – drives således, at lugtpåvirkningen på omgivelserne fra produktionsanlægget minimeres, og så de i lovgivningen fastsatte lugtgenekriterier overholdes, og lugtgenegrænserne dermed ikke overskrides i mere end 1 % af tiden.

2.7. Ressourceforbrug og øvrige miljøpåvirkninger fra produktionsanlægget

2.7.1. Vandforbrug

Ansøgers oplysninger

Produktionsanlæg og privatbolig forsynes med vand fra Bording Vandværk. Der blev i 2007 brugt ca. 5.000 m³ vand totalt på ejendommen. Det årlige vandforbrug forventes at stige med ca. 800 m³ efter udvidelsen. Det øgede vandforbrug skyldes, at der skal bruges yderligere drikkevand, øget forbrug til vask af produktionsanlæg og øget drikkevandsspild. Hertil kommer forbrug af vand til markvanding (ca. 130.000 m³). Husdyrbrugets vandindvindingsanlæg samt forbrug fremgår af tabel 9.

Tabel 9. Husdyrbrugets vandindvindingsanlæg og forbrug, Christianshedevej 1, 7441 Bording.

Boring/vandværk	Anlægsnr.	Forbrug - nudrift, m ³	Forbrug - ansøgt, m ³	Ændring, %
Staldanlæg		Ca. 4247	Ca. 5058	Ca. 19
Markvanding		108.000	130.000	Ca. 20
I alt		Ca. 112.247	Ca. 135.058	Ca. 20

Kommunen bemærker

Det fremgår af tabel 9, at vandforbruget på ejendommen forventes at stige med ca. 19 % i ansøgt drift. Det øgede vandforbrug i staldanlægget afspejler det øgede forbrug af drikkevand, staldvask og drikkevandsspild, der følger med udvidelsen på 38,94 DE i slagtesvin. Det vil være i ejers interesse at minimere omkostningerne med hensyn til forbrug af vand på ejendommen, hvorfor Ikast-Brande

Kommune antager, at minimering af vandforbrug og -spild i videst mulig omfang vil blive imødegået ved brug af vandbesparende foranstaltninger med hensyn til drikkevandstildeling til dyrene og vask af produktionsanlæggene, og at der således ikke vil forekomme et overforbrug af vand på ejendommen.

2.7.2. Afledning af vand

2.7.2.1. Sanitært spildevand

Ansøgers oplysninger

Der er intet sanitært spildevand fra produktionsanlægget.

Fra den private husholdning ledes spildevandet, til en godkendt septiktank og videre til sivedræn. Der sker ingen ændring i afløbsforholdene i forbindelse med udvidelsen af husdyrbruget på Christianshedevej 1, 7441 Bording.

Kommunen konstaterer

Kommunen konstaterer ovenstående og at der ikke sker nogen ændringer i forbindelse med udvidelsen.

2.7.2.2. Spildevand fra rengøring

Ansøgers oplysninger

Vaske- og rengøringsvand fra produktionsbygningerne ledes til gyllebeholderne. Der et forbrug på ca. 905 m³. Drikkevandsspild udgør de ca. 679 m³. Den ekstra mængde spildevand fra drikkevandsspild, vask og rengøring af produktionsbygningerne tilledes gyllebeholderne på ejendommen.

Kommunen vurderer

Ikast-Brande Kommune vurderer på baggrund af det oplyste, at opbevaringen og håndteringen af rengøringsspildevandet vil foregå på en miljømæssig forsvarlig måde, når de til enhver tid gældende generelle regler overholdes.

2.7.2.3. Tagvand

Ansøgers oplysninger

Tagvand fra driftsbygningerne ledes til dræn og til en faskine henholdsvis øst og nord for ejendommen -se afløbsplan (kortbilag B).

Kommunen konstaterer

Ikast-Brande Kommune konstaterer, at tagevandet ledes til faskine og dræn og der ikke sker nogen ændring i forhold til nudriften.

2.7.2.4. Befæstede arealer

Ansøgers oplysninger

Der er ingen befæstede arealer.

Kommunen konstaterer

Kommunen konstaterer ovenstående og at der ikke sker nogen ændringer i forbindelse med udvidelsen.

2.7.3. Energiforbrug

Ansøgers oplysninger

Der anvendes elektricitet til lys, male og blandingsanlægget til foder, ventilation, korntørring, kartoffelhåndtering og vandingsanlæg. Husdyrbrugets energiforbrug i nudrift og ansøgt drift fremgår af tabel 10.

Tabel 10. Husdyrbrugets energiforbrug i nudrift og ansøgt drift, Christianshedevej 1, 7441 Bording

Ressource	Forbrug - nudrift	Forbrug - ansøgt	Ændring, %
Elforbrug, produktion, kWh	80.000	85.000	Ca. 6,25
Elforbrug, vandingsanlæg, kWh	33.000	33.000	0
Dieselolie, l	8.500	8.500	0

Kommunen bemærker

Som det fremgår af tabel 10, vil forbruget af el stige med ca. 6,25 %. Stigningen i elforbruget skyldes øget ventilering pga. øget belægningsgrad i produktionsbygningerne og energi til formaling og udfodring af de ekstra 38,94 DE slagtesvin. Der vil ikke blive brug for ekstra belysning i produktionsanlægget. Energiforbruget bør løbende følges, og forbruget bør af flere årsager til stadighed søges minimeret. Det vil være i ejers interesse at minimere driftsomkostningerne med hensyn til forbrug af energi, hvorfor Ikast-Brande Kommune antager, at der ikke vil blive forbrugt mere energi end nødvendigt på ejendommen.

2.7.4. Foderstoffer

Ansøgers oplysninger

Til opbevaring af foder er der på ejendommen to gastætte 375 m³ kornsiloer. Derudover er der en 18 m³ silo til sojaskrå. Mineraler opbevares i 6 m³ silo. Derudover er der på ejendommen 2 udtager siloer på hver 3 m³.

På egne arealer avles der byg og hvede nok til at dække ca. 50 % af behovet for foderkorn. De resterende 50 % foderkorn vil blive indkøbt. I produktionsanlægget anvendes vådfodring. Ejer maler og blander selv alt foder. I foderblandingen indgår byg, hvede, sojaskrå og mineraler. I forbindelse med udvidelsen på Christianshedevej 1, 7441 Bording vil placeringen af foder- og blandeanlægget, fodertyper og foderblandinger være uændrede, mens mængden af foder der forarbejdes vil blive øget.

Kommunen vurderer

Ikast-Brande Kommune vurderer, at foderopbevaringen vil ske uden væsentlige miljømæssige gener.

2.7.5. Kemikalier m.v.

Ansøgers oplysninger

Olieaffald opbevares i en 200 liter tromle ved fyrrummet. Der er fast og tæt underlag med opstøbning således at eventuelt udslip ikke ledes ud på jorden. Medicin opbevares i aflåst køleskab i stalden. Eventuelle rester af pesticider opbevares i dunke i et aflåst kemikalierum i kartoffelhuset og anvendes i den følgende vækstsæson.

Der anvendes 10.000 – 12.000 liter fyringsolie til opvarmning af produktionsanlægget i nudriften. Forbruget forventes at være uændret, i det der ikke tages flere kvadratmeter i brug. Fyringsolien

opbevares i 1200 L ståltank fra 1994. Opbevaring af dieselolie sker i 1800 L ståltank fra 1999 i maskinhus/kartoffellager.

Påfyldning og rengøring af marksprøjten sker på vaskeplads på Julianehevedevej 1.

Der leveres fast gødning i store sække, der placeres på betongulv i maskinhuset. Der leveres ca. 30 ton fast gødning samt 25 ton flydende gødning, som opbevares i dertil indrettet tank placeret ved gyllebeholder nr. 6.

Kommunen vurderer

Ikast-Brande Kommune vurderer, at håndtering og opbevaring af kemikalier m.v. vil foregå på en miljømæssig forsvarlig måde, når de til enhver tid gældende generelle regler overholdes.

2.7.6. Affald

Ansøgers oplysninger

Renovationsaffald afhentes hver 14. dag, mens alt andet affald, herunder emballage og akkumulatorer, afleveres på kommunens modtageplads. Klinisk risikoaffald såsom kanyler og hætteglas opbevares i en spand og afleveres til kommunens affaldsordning. Olie og kemikalieaffald afleveres på kommunens modtageplads.

Døde dyr opbevares under kadaverkappe på hævet underlag, så der ikke opstår uhygiejniske forhold indtil DAKA afhenter dyrene. Der går maksimalt 48 timer fra dyrene er tilmeldt hos DAKA indtil de er afhentet.

Affalds type	Mængde Før/efter	Opbevaring	Bortskaffelses metode
Forbrændingseget	500 kg/ uændret	Containere i lade	Ejer afleverer selv på Genbrugspladsen i Bording
Ikke forbrændingseget			
Papir/pap	100 kg/uændret		
Glas	50 kg/uændret		
Plast	200 kg		
Heraf PVC	200 kg	Maskinhus	Ejer afleverer selv på Genbrugspladsen i Bording

Affalds type	Mængde Før/efter	Opbevaring	Bortskaffelses metode
Spildolie	50 l/uændret	Tromle i fyrrum	Dansk Olie Genbrug
Kanyler	< 1 liter	Godkendt kanyleboks	Ejer afleverer selv på Genbrugspladsen i Bording
Kemikalier	< 5 liter	Fyrrum	Anvendes året efter/afleveres på Genbrugspladsen
Medicin	< 200 ml	For rum i besætningsområdet	Bortskaffes via Apoteket

Kommunen vurderer

Ikast-Brande Kommune vurderer, at bortskaffelse af døde dyr sker på en miljømæssig forsvarlig måde, og at bortskaffelse af øvrigt affald sker miljømæssigt forsvarligt, når Ikast-Brande Kommunes *Regulativ for erhvervsaffald*¹⁷ efterleves.

2.7.7. Skadedyr

Ansøgers oplysninger

Der sker en generel bekæmpelse af skadedyr på husdyrbruget Christianshedevej 1, 7441 Bording. Der er udlagt rottegift i kasser omkring alle ejendommens bygninger via kontrakt med Nomus. Fluer bekæmpes primært ved at opretholde god hygiejne i produktionsanlæggene. Produktionen kører i holddrift hvor der er god tid til vask, desinficering og udtørring inden indsættelse af nye dyr. Desuden har de mange daglige overbrusninger af gødearealet en negativ indflydelse på fluernes levevilkår og formeringsevne.

Kommunen vurderer

Ikast-Brande Kommune vurderer på baggrund af det oplyste, at der efter projektets gennemførelse ikke vil ske en væsentlig opformering af fluer og skadedyr på husdyrbruget, og at ejendommens skadedyrsbekæmpelse er tilfredsstillende. Der henvises i øvrigt til vilkår 3.1.

Bemærk at retningslinierne fra Statens Skadedyrslaboratorium opdateres en gang årligt.

2.7.8. Støv

Ansøgers oplysninger

I forbindelse med råvareleverancer og fremstilling af foder kan der opstå støvgener. Støvpartiklerne vil, grundet deres størrelse, være koncentreret i og omkring ejendommens foderlade og blanderum. Foderblandingen vil således ikke forårsage støvgener hos naboer. Der er støvgener i forbindelse med transporter på grusvej, men de forventes ikke væsentligt ændret i forhold til den nuværende drift. Støvgener i forbindelse med opbevaring og tørring af korn på ejendommen, vil ligeledes være koncentreret til området omkring lageret. Støvpartiklernes størrelse og vægt taget i betragtning vil det være usandsynligt, at støv fra denne arbejdsfunktion skulle give anledning til gener i lokalområdet.

Kommunen vurderer

Der forventes ingen væsentlig problemer med støv fra husdyrbruget. Der henvises dog til god landmandspraksis, således at al transport til og fra bedriften og levering af foder foregår ved brug af hensynsfuld og effektiv kørsel mht. udnyttelse af kapacitet.

Ikast-Brande Kommune vurderer, at eventuel støvafgivelse fra produktionsanlægget ikke vil medføre væsentlige gener ved nabobeboelser og uden for bedriftens arealer i øvrigt.

2.7.9. Støj

Ansøgers oplysninger

Støj kan forekomme fra korntørring, gyllepumpning, ventilationsanlæg, af- og pålæsning af grise, forarbejdning og ind transport af foder, kørsel med landbrugsmaskiner og øvrig transport til og fra ejendommen.

Ved så- og høsttid vil aktivitetsniveauet med hensyn til transporter og forekomsten af støv og støj følgelig være højere end den øvrige del af året. Til dagligt vil der være begrænset støj fra ventilationsanlæg, foderanlæg, motoriserede køretøjer og transporter.

¹⁷ Ikast-Brande Kommunes *Regulativ for erhvervsaffald* kan findes på:
http://ikast-brande.dk/dokumenter/071011regulativ_-_erhvervsaffald.pdf .

Transporter til og fra ejendommen vil primært foregå i dagtimerne mens ventilationsstøj må forventes hele døgnet.

Som støjreducerende tiltag er der valgt multistepstyring af ventilationen i den nyeste del af anlægget (bygning 3). Det vil sige, at kun de ventilatorer der er nødvendig for opretholdelse af god luft i staldene kører. Der er frekvensstyret ventilation i det øvrige anlæg.

Kommunen vurderer

Ikast-Brande Kommune vurderer, at støjafgivelsen fra husdyrbrugets produktionsanlæg generelt vil være lavt. Eventuel støj fra bedriftens interne transporters samt støj fra de forskellige transporters til og fra anlægget, må forventes at blive mere hyppigt forekommende i takt med, at antallet af transporters øges i forbindelse med produktionsudvidelsen – se afsnit 2.7.11. Transporters til og fra anlægget. Ikast-Brande Kommune vurderer, at støjen fra produktionsanlægget med tilknyttede aktiviteter generelt ikke vil give anledning til væsentlige støjgener ved de omkringliggende nabobeboelser. Såfremt der indkommer klager over støj fra produktionsanlægget med tilknyttede aktiviteter, vil kommunen indhente dokumentation for, hvorvidt de specifikke krav, som fremgår af vilkår 4.1., overholdes.

2.7.10. Lys

Ansøgers oplysninger

Produktionen foregår i lukkede stalde, hvorfor der er begrænsede gener fra lys. Ejendommen har belysning på befæstede arealer og pladser, som primært anvendes i årets mørke måneder. Der er lys på udleveringsramperne.

Kommunen vurderer

Ikast-Brande Kommune vurderer på baggrund af det oplyste, at anvendelsen af lys i forbindelse med husdyrbrugets produktionsanlæg ikke vil være til væsentlig gene for nabobeboelser og omgivelserne i øvrigt.

2.7.11. Transporters til og fra anlægget

Ansøgers oplysninger

Der er transporters i forbindelse med levering og afhentning af dyr, levering af råvarer til foderfremstilling, gylle, handelsgødning, transport af korn fra egne marker, kemikalier og lignende.

Lastbiltrafikken til ejendommen foregår af Christianshedevej og kommer fra enten Hovedvej 13 eller Hovedvej 15.

Transport af husdyrgødning finder sted i forbindelse med udbringningen på markerne i begyndelsen af april og varer ca. en måned.

Table 10. Samlet oversigt over det årlige antal transporters samt transporttyper, Christianshedevej 1, 7441 Bording

Transporttype	Antal transporters, nudrift	Antal transporters, ansøgt drift	Forskel i antal transporters
Husdyrgødning til udbringningsareal, Traktor (22 t)	121	137	16
Husdyrgødning til ekstern tank, Lastbil (32 t)	32	32	0

Foder, sojaskrå	17	22	5
Foder, eget korn	28	28	0
Foder, indkøbt korn	15	21	6
Mineraler	12	12	0
Kartofler	34	34	0
Husdyr til og fra ejendom	78	78	0
Døde dyr	52	52	0
Kørsel med markmaskiner	Sæsonarbejde	Sæsonarbejde	0
Dagrenovation	26	26	0
I alt:	415	442	27

Det samlede antal transporter til og fra produktionsanlægget ændres næsten ikke i forbindelse med projektets gennemførelse.

Kommunen vurderer

Det er Ikast-Brande Kommunes vurdering, at der er gode adgangsveje til ejendommen i forbindelse med transport til og fra ejendommen.

Ikast-Brande Kommune vurderer på baggrund af det oplyste, at transporterne til og fra husdyrbrugets produktionsanlæg ikke vil være til væsentlig gene for nabobeboelser og omgivelserne i øvrigt, når de til enhver tid gældende generelle regler og de supplerende vilkår for miljøgodkendelsen overholdes. Den forventede stigning i antallet af foder- og husdyrgødningstransporter i ansøgt drift er proportional med stigningen i antal af dyr.

3. Anvendelse af bedste tilgængelige teknik – BAT i forhold til anlægget

Faktaboks

Et husdyrbrug bør til stadighed søge at begrænse forureningen ved at indføre og gøre brug af den bedste tilgængelige teknik til at nedbringe eventuelle miljøpåvirkninger og gener fra stalde, husdyrgødningsopbevaringsanlæg m.m. Teknologier til begrænsning af ammoniakfordampning og lugtpåvirkning m.v. samt til bedre udnyttelse af næringsstofferne i husdyrgødningen er i stadig udvikling.

For de virksomhedstyper, der er omfattet af den europæiske godkendelsesordning om integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening (IPPC-direktivet¹⁸), udsender EU-kommissionen såkaldte BREF-dokumenter ("BAT reference documents"), som fastlægger, hvad der må betragtes som den bedste tilgængelige teknik inden for de industrielle brancher, som IPPC-direktivet omfatter.

Oplysningskravet vedrørende BAT i forbindelse med ansøgninger om miljøgodkendelse af husdyrbrug er forskelligt afhængigt af brugsstørrelse. For husdyrbrug, der – som i den aktuelle sag – er omfattet af § 12 i *Lovbekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug*, skal redegørelsen som minimum indeholde punkterne management (godt landmandskab), og anvendelse af BAT inden for områderne foder, staldindretning, vand- og energiforbrug, opbevaring og behandling af husdyrgødning og udbringning. Redegørelsen skal for svine- og fjerkræbrug omhandle de teknologier, der er beskrevet i EU-kommissionens BREF-dokument om intensivt hold af svin og fjerkræ.

¹⁸ Rådets direktiv 2008/1/EF om integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening (IPPC: Integrated Pollution Prevention and Control).

I BAT-blade og BAT-byggeblade¹⁹ er dokumenteret teknik beskrevet, og der er redegjort for, hvor store reduktioner der kan forventes opnået ved brug af den pågældende teknik, samt hvor store merudgifterne eventuelt vil være. BAT-byggebladene er ikke blevet opdateret siden 2004 og bør kun betragtes som vejledende, mens BAT-bladene er fra 2009 eller undervejs. Miljøstyrelsen har endvidere oprindeligt valgt ikke at fokusere på markteknik, fodring m.v. i BAT-byggeblade, idet forbedrede metoder i dansk landbrug og generel lovgivning på området vurderes at medføre, at den bedste tilgængelige teknik generelt bliver anvendt.

Ikast-Brande Kommune har fastlagt BAT-niveauet på foder, management, vand- og energiforbrug, samt opbevaring og udbringning af husdyrgødning ud fra BREF-referencedokumentet, mens niveauet for BAT på staldindretning i nye slagtesvinestalde eller slagtesvinestalde, der skal totalrenoveres, er fastsat til Dansk Landbrugs BAT-byggeblad Gr.nr. 106.04-52, jævnfør Miljøklagenævnets afgørelser MKN-130-00552. For BAT staldindretning i eksisterende stalde skal der gives rimelige tidsfrister for, hvornår en eksisterende stald skal leve op til BAT, og at det som oftest betyder, at fristen stilles ud fra det tidspunkt, hvor de eksisterende stalde næste gang skal gennemgribende renoveres. I den forbindelse er gennemsnitslevetiden på et staldanlæg 15-20 år, hvorefter dette skal renoveres gennemgribende.

3.1. BAT i forhold til management

Ansøgers BAT-redegørelse

Godt landmandskab er en vigtig del af BAT. Selv om det er svært direkte at kvantificere miljøfordele, er det tydeligt, at ansvarsbevidst driftsledelse bidrager til en forbedret miljøpræstation for en bedrift med intensiv produktion. I henhold til BREF-dokumentet er det BAT, at identificere og implementere uddannelses- og træningsprogrammer for bedriftspersonale, at føre journal over vand- og energiforbrug, mængde af husdyrfoder, opstået spild og spredning af uorganisk gødning og husdyrgødning på markerne, at have en nødfremgangsmåde til at håndtere ikke planlagte emissioner og hændelser, at iværksætte et reparations- og vedligeholdelsesprogram for at sikre, at bygninger og udstyr er i driftsklar stand, samt at faciliteterne holdes rene, at planlægge aktiviteter på anlægget korrekt, såsom levering af materialer og fjernelse af produkter og spild, samt at planlægge gødskning af markerne korrekt.

Husdyrbruget Christianshedevej 1, 7441 Bording opfylder BAT-kravet i forhold til management ved at:

- Danish Crown's "code of Practice" er indført. Heri indgår der afsnit om bortskaffelse af døde dyr, miljøbeskyttelse og etiske regler for svineproduktion.
- Mekanisk udstyr, så som ventilationsanlæg og foderanlæg, kontrolleres dagligt for funktionssvigt.
- Branchekoden fra Dansk Landbrug omhandlende "God produktionspraksis i primærproduktionen" følges.
- Der er udarbejdet Arbejdspladsvurdering (APV) på husdyrbruget.
- Der er udarbejdet en beredskabsplan i forbindelse med miljøgodkendelsen.
- Der føres regnskab med vand- og energiforbrug via den årlige opgørelse fra forsyningsvæsnets

¹⁹ BAT-blade og BAT-byggeblade er en samling af blade, som Miljøstyrelsen har ladet udarbejde, med vejledende beskrivelser af tekniske løsninger, som kan begrænse forurening fra husdyrproduktion. BAT-byggebladene er ikke opdateret siden 2004, mens BAT-bladene er fra 2009 eller undervejs.

- Antallet af dyr optælles en gang årligt ved kalenderårets slutning og indberettes til CHR-registeret. Der udarbejdes gødningsregnskab på bedriften, hvori der gøres rede for handels- og husdyrgødning.

3.2. BAT i forhold til foder

Ansøgers BAT-redegørelse

I henhold til BREF-dokumentet er det BAT, at sikre effektiv fodring gennem sammensætning af foderet, og løbende kontrol, så det stemmer overens med dyrenes behov.

Tilvalg:

Husdyrbruget Christianshedevej 1, 7441 Bording opfylder BAT-kravet i forhold til foder ved at:

- Slagtesvinene fodres med forskellige blandinger alt efter alder. Foderet er tilpasset grisenes fysiologiske formåen og alder. Jo ældre grisen er desto færre næringsstoffer indeholdt foderet. Dermed begrænses udledning af næringsstoffer i naturen mest mulig.
- Der tilsættes enzymer til foderet i de foderblandinger det er relevant. Enzymerne forbedrer dyrets foderudnyttelse, og derved minimeres næringsstofoverskuddet i gødningen.
- Alle grise fodres med næringsstofftilpassede blandinger som skiftes gennem vækstperioden.
- Råvareprisen taget i betragtning vil det ikke være økonomisk rentabelt at undlade optimering og næringsstofftilpasning af foderblandingerne løbende gennem perioden. Der føres derfor løbende kontrol med foderforbrug og tilvækst via E-kontrol i produktionen.
- Emissionsgrænseværdi for slagtesvin i forhold til fosfor:
Jf. ansøgning i Husdyrgodkendelse.dk er der en udledning af lager på 19,8 kg P/DE fra slagtesvinene. Jf. Vejledningen er der fastsat et emissionsniveau på 18,5 kg P/DE af lager (slagtesvin 30-102 kg). Miljøstyrelsen skriver dog i høringsnotatet j.nr. mst-1240-00205 af d. 9. juli 2010 følgende: "Den vejledende emissionsgrænseværdi for fosfor er uændret. Miljøstyrelsen gør opmærksom på, at emissionsgrænseværdien er baseret på gamle normer. De nye højere fosfornormer vil snarest blive indarbejdet." Den gamle fosfornorm er 4,3 g fosfor/FE mens den nye norm er 4,6 g fosfor/FE. Når normen korrigeres til 4,6 g fosfor/FE omregnes emissionsgrænseværdien 20,7 kg P/DE. Jf. nyeste viden på området, som ovenfor er kommenteret af Miljøstyrelsen, må man altså konkludere, at den vejledende emissionsgrænseværdi for fosfor udskilt fra slagtesvin er overholdt i ansøgt drift.

Fravalg:

- **Benzoesyre:** Benzoesyre kan anvendes som virkemiddel til reduktion af ammoniak. Benzoesyre anvendes alene til smågrise og slagtesvin. Med 7.700 producerede grise andrager en tilsætning af benzoesyre til foderet ca. 184.000 kr/år. Effekten af tilsætningen beregnes via Husdyrgodkendelsen.dk til ca. 343 kg kvælstof eller 536 kr/kg N. Benzoesyretilsætning vurderes til det konkrete projekt at have en for lille effekt set i forhold til udgifterne, der er forbundet med tilsætningen.

3.3. BAT i forhold til staldindretning

Ansøgers BAT-redegørelse

Med hensyn til BAT og staldsystemer er der flere forskellige definitioner på, hvad BAT er. Dels er der referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker, der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF), dels er der BAT-byggebladene, og dels er der www.husdyrgodkendelse.dk's beregninger.

BAT afhænger af dyretypen for slagtesvin findes der flere byggeblade: Delvis spaltegulv, Delvis spaltegulv med skraber og køling af kanalbund, Forsuring af gylle, Luftvasker med syre eller biologisk luftrensning, Gyllekøling og Gylle separering.

Husdyrbruget Christianshedevej 1, 7441 Bording opfylder BAT-kravet i forhold til staldindretning ved at:

Tilvalg:

- **Overbrusningsanlæg:** Der overbruses i alle stalde. Overbrusningen giver forbedret gødeadfærd hos grisene, således at overfladen med potentiel ammoniakfordampning bliver mindre. Overbrusningen/temperaturregulering er lovpligtig i hht. Lov om indendørs hold af søer, smågrise og slagtesvin, -der er derfor ikke lavet økonomiske afvejninger af alternativer.

Fravalg:

- **Køling af kanalbund:** Eftersom der er tale om holddriftsændringer i bestående stalde, er der ikke på ansøgningstidspunktet behov for reovering eller ændringer i bygningsmassen. Et køleanlæg er en meget omfattende investering/etablering i eksisterende bygninger og vil kræve at alle kanalbunde bliver brudt op.
Køling af kanalbund kan foruden tiltag mod NH₃-fordampning anvendes til genindvinding af varme, og derved få en positiv effekt på ejendommens forbrug af olie eller gas til opvarmning. Varmeforbruget i det pågældende anlæg er dog meget lille og med vedvarende køling over hele året vil der genereres overskudsvarme som efterfølgende skal brændes af i en kaloriefære. En sådan omsætning er meget energikrævende. Det er vurderet at køling af kanaler IKKE er BAT i dette projekt hverken i relation til opvarmning eller fordampning.
- **Staldsystemer:** Alle ejendommens stalde er etableret med drænet bund og spalter. Denne staldtype har en beregnet fordampning på 14 % hvor fuldspaltede gulve har en fordampning på 16 %. Således vil anlægget allerede i valget af bundtype have en dokumenteret mindre emission. Alle ejendommens stalde er løbende reoveret siden 2000, som nær staldbygning 4. Der vil ikke være behov for reovering af bund eller bygninger før 2020-2025. Dyrene fodres med vådfoder og erfaringerne viser at vådfodring i stalde med delvis fast bund giver større risiko for svineri i lejearealer samt problemer med at styre ventilation og varmetilsætning pga. en forhøjet luftfugtighed i staldene. Ejer ønsker derfor ikke at ændre på bundtyperne i eksisterende stalde.
- **Biologisk luftvasker:** Biologisk luftvasker anvendes for at reducere lugt. Anlægget har ikke problemer med at overholde de ved lov fastsatte genegrænser til nabo, samlet bebyggelse eller byzone.

- Ændring af ventilationsafkast:** Ændring af ventilationsafkast foretages primært for at ændre på lugtudbredelsen omkring anlægget. Anlægget har ikke problemer med at overholde de ved lov fastsatte genegrænser til nabo, samlet bebyggelse eller byzone.
- Kemisk luftvasker:** Reducerer ammoniakfordampningen fra staldene. Ejendommens staldafsnit består af mindre sektioner. For at opnå den fulde udnyttelse af luftvaskerne skal der sendes betydelige mængder luft gennem anlægget. Det betyder for det konkrete projekt, at man skulle samle afkast fra flere sektioner for at få den fulde udnyttelse af rensere. Bygningen er konstruktionsmæssigt IKKE forberedt til en sådan samling af afkast og det vil kræve en omfattende ændring af bestående konstruktion. Luftvaskeren er valgt fra af tekniske årsager og derfor ikke vurderet rent økonomisk.
- Forsuring af gylle:** Forsuringsteknikken er meget effektiv til fjernelse af ammoniak. Anlæggets effekt er i det konkrete projekt fastsat jf. BAT-blad "Svovlsyrebehandling af gyllen i slagtesvinestalde" til 70 % reduktion beregnet for stalde med drænet gulv. Ejendommens eksisterende stalde er af tekniske årsager ikke fundet egnet til forsuring. Forsuringsteknikken forudsætter, at der kan pumpes forsuret gylle retur til kanalerne i stalden, dette skal af sikkerhedsmæssige grunde foregå i trykprøvede og godkendte rør. Der er tale om stalde af ældre dato, hvor man ikke har mulighed for at lave en visuel kontrol eller godkendelse af de nedstøbte gyllerør. Det er altså ikke på ansøgningstidspunktet muligt at garantere anlæggets anvendelighed i forbindelse med vilkår om forsuring. Eftersom der ikke omkring anlægget er udpeget særlig kvælstoffølsom natur eller arealerne fundet særligt sårbare har ejer valgt andre virkemidler i produktionen.
- Separation:** Anvendelse af separation udløses oftest af et ønske om at reducere harmoniareal eller ejer krav til produktion. Ejendommen råder over et fornuftigt udspretningsareal set i forhold til den ansøgte drift. Separation synes irrelevant når udgiften til et separationsanlæg er på mindst 1.000.000 kr + driftsomkostninger. Husdyrbruget (inkl. gylleaftaler) råder over tilstrækkeligt udbringningsareal til hele husdyrproduktionen.
- Vejledende emissionsgrænseværdier:** Der ansøges om at udvide slagtesvinsproduktionen fra 189,62 DE til 228,6 DE, dvs. en udvidelse på 39 DE. Det eksisterende staldanlæg består af et staldsystem med drænet bund samt tilhørende gyllebeholdere med lovpligtig tæt overdækning. Der ændres eller renoveres intet i staldene i forbindelse med udvidelsen som alene skyldes effektivitetsforbedring af driften. Der tilføjes lagerkapacitet som overdækkes for at imødekomme kravet til ammoniakreduktion. Den samlede årlige ammoniakemission på anlægget, som er opnåelig ved anvendelse af BAT beregnes som:

$$7.700 \text{ prod. svin} * (0,4 * ((110 - 30) * (20,95 + (0,177 * (110 + 30)))))) = 3.532,25 \text{ kg NH}_3\text{-N}$$
Den samlede ammoniakemission fra anlægget er 4202,97 kg N/år. Den vejledende emissionsgrænse er derfor ikke opfyldt, selvom ansøger etablerer fast overdækning på den nye og eksisterende lagerkapacitet. En yderligere reduktion på 670 kg NH₃-N må jf. høringsudkastet for Emissionsgrænseværdierne koste 40 kr. pr kg reduceret NH₃-N. Omregnet skal ovenstående reduktion foretages inden for en investering på 26.800 kr. Besætningen kan med denne forudsætning IKKE indføre yderligere teknologier som luftrensning, køling af kanalbunde i stalde som IKKE renoveres i forbindelse med udvidelsen eller ombygning af foderanlæg/ -lade for at introducere en ekstra lavprotein-blanding i fodersortimentet. Sådanne tiltag vil koste væsentlig

mere end 40 kr. pr. kg reduceret NH₃-N at implementere i besætningen og er således IKKE rentabelt. Udvidelsen i den pågældende besætning er alene baseret på effektivitetsforbedringer og altså IKKE et resultat af nyetablerede stipladser eller ombygninger.

3.4. BAT i forhold til vand- og energiforbrug

Ansøgers BAT-redegørelse

Vandforbrug

I henhold til BREF-dokumentet, er det, til aktiviteter, hvor der bruges vand, BAT at reducere vandforbruget ved at udføre alt det følgende: rengøring af stald og udstyr med højtryksrensere efter hver produktionscyklus eller hver batch (det er vigtigt at finde en balance mellem rengøring og brug af så lidt vand som muligt), udførelse af regelmæssig kalibrering af drikkevandsanlægget for at undgå spild, registrering af vandbrug gennem måling af forbrug og detektering og reparation af lækager.

Husdyrbruget Christianshedevej 1, 7441 Bording opfylder BAT-kravet i forhold til vandforbrug ved at:

- Overalt i staldene er der opsat vandbesparende drikkekopper, i stedet for traditionelle drikkenipler.
- Den lovpligtige overbrusning af slagtesvin er tids- og temperaturstyret.

Energiforbrug

BAT i forhold til energi afhænger af dyretype; men for alle typer gælder det, at det er BAT at reducere elforbruget. Det kan f.eks. ske ved at anvende lavenergibelysning, optimere udformningen af ventilationssystemet i hver stald for at tilvejebringe god temperaturkontrol samt opnå minimumsventilation og undgå modstand i ventilationssystemerne gennem hyppigt eftersyn og rengøring af luftkanaler og faner.

Husdyrbruget Christianshedevej 1, 7441 Bording opfylder BAT-Kravet i forhold til energiforbrug ved at:

- Der overdækkes to gyllebeholdere. Overdækningen gør, at der ikke skal bruges brændstof på at udbringe regnvandsdelen af gyllen. Som følge deraf skal der udbringes en mindre mængde gylle med et lavere forbrug af brændstof til følge, set i forhold til en uoverdækket gyllebeholder.
- Alle snegle og elevatorer til intern transport af foder er monteret med sensor og automatisk stop, således at ingen transportører kører tomme.
- Der anvendes frekvensregulerede ventilatorer i alle stalde. I forhold til traditionelle spjældregulerede ventilatorer bruger disse mindre energi. Forskellen er at frekvensregulerede ventilatorer nedjusterer kapaciteten ved at bruge mindre strøm, hvor de spjældregulerede bruger den samme mængde strøm, uanset ventilationsbehov, men regulerer på spjældets åbning.
- I de nyeste stalde anvendes MultiStep. Ved at anvende MultiStep, hvor den ene ventilator i stalden er frekvensreguleret, er det muligt at reducere energiforbruget – sammenlignet med et traditionelt undertrykssystem. MultiStep sikrer at den enkelte ventilator hele tiden arbejder ved konstant hastighed uden at overbelastes, dette har ikke alene effekt på energiforbruget men også gavnlig indflydelse på støjgenerne fra ventilationen. Den frekvensstyrede ventilator ventilerer i intervallet fra 1-100 %, hvor de øvrige ventilatorer enten ventilerer 0 % eller 100 %. Der er

ingen mekaniske forbindelser til udsugningsenhederne, hvilket sikrer, at systemet ikke løbende skal justeres og er mere rengøringsvenligt.

3.5. BAT i forhold til opbevaring og behandling af husdyrgødning

Ansøgers BAT-redegørelse

I forhold til lagring af gylle i en beton- eller stålbeholder, er det i henhold til BREF-dokumentet BAT, at bruge en stabil beholder, der kan modstå mekaniske, termiske samt kemiske påvirkninger, at beholderens bund og vægge er tætte og beskyttede mod tæring, at lageret tømmes regelmæssigt af hensyn til eftersyn og vedligeholdelse, fortrinsvis hvert år, at der bruges dobbelte ventiler til alle ventiludgange fra lageret og at gyllen kun røres lige før tømning af beholderen ved f.eks. tilførsel på marken. Derudover er det BAT, at dække gyllebeholderne ved fast låg, tag eller en teltstruktur, eller ved hjælp af flydelag.

Husdyrbruget Christianshedevej 1, 7441 Bording opfylder BAT-kravet i forhold til opbevaring og behandling af husdyrgødning ved at:

- Ejendommens eksisterende gyllebeholder bliver overdækket og ny beholder overdækkes ved etablering. Beholderne overdækkes for at mindske fordampningen af ammoniak fra beholderoverfladen. Således reduceres også regnvandsbidraget til lagertanken og antallet af transporter med husdyrgødning reduceres. Der henvises til Landbrugets Byggeblad Teltoverdækning, beholdere, 103.04-29
- Der udføres de lovpligtige 10-års beholderkontroller.
- Der føres logbog over flydelagets tykkelse og samlebrønde ved dræn omkring gyllebeholderne

Kommunens samlede BAT-vurdering i forhold til anlægget

Husdyrbruget på Christianshedevej 1, 7441 Bording opfylder BAT inden for de forskellige områder. For management gøres det bl.a. ved at der laves en APV, hvilket kan bruges til at vurdere om arbejdspladsen er sikker og til at kortlægge hvor der er arbejdsmiljøproblemer og en øget risiko for uheld. Der bliver desuden udarbejdet en beredskabsplan, som fortæller hvad der skal gøres i tilfælde af uheld. Ejendommen opfylder BAT på foder området, ved at tilpasse foder sammensætningen alt efter grisens alder og behov.

Angående staldindretning foregår udvidelsen i eksisterende stalde, dette gør at det er begrænset, hvor mange af virkemidlerne der er økonomisk rentable i forhold til staldindretning. Der er desuden tale om en forholdsvis mindre udvidelse. Staldene er indrettet med 1/3 drænet gulv og 2/3 spalter. Ikast-Brande kommune vurderer, at ansøger lever op til BAT i forhold til staldindretning, da denne gulvtype allerede er etableret og en etablering af delvis spaltegulv med 50-75 % fast gulv vil kræve en opbrækning af gyllekanaler, som vurderes at være for omkostningsfuld for eksisterende stalde til at være BAT.

Staldene er desuden blevet renoveret løbende de sidste 10 år. Dog på nær stald nr. 4, som er et mindre staldafsnit bygget i 1996. Men pga. staldens størrelse vurderes dens samlede bidrag at være forholdsvis lille i forhold til det samlede staldanlæg. Alt i alt ville udgiften til udskiftning af gulv eller implementering af de øvrige virkemidler, derfor ikke være proportionalt med miljøgevinsten.

Dette viser beregninger foretaget ud fra "Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT)" også. Beregningerne viste, at de vejledende emissionsgrænser

ikke er opfyldt, der mangler 670 kg NH₃-N. Men De viser samtidig at en yderligere reduktion kun må koste 26.800 kr. For sådan et beløb er det ikke muligt at indføre yderligere teknologi. Ejendommen vurderes derfor at leve op til BAT også i forhold til emissionsgrænseværdierne.

I forhold til opbevaring overdækkes den nye beholder og den ene eksisterende, derved mindskes fordampningen af ammoniak og der kommer desuden ikke regnvand i gyllen, hvilket virker positivt på energi forbruget. Der udføres der ud over de lovpligtige 10- års beholderkontroller. Ejendommen overholder samlet set derfor også BAT i forhold til opbevaring.

Ikast-Brande Kommune vurderer på baggrund af det oplyste, at husdyrbruget samlet set ved overholdelse af de til enhver tid gældende generelle miljøregler for den pågældende type husdyrbrug og af de supplerende vilkår for miljøgodkendelsen vil anvende den bedste tilgængelige teknik med hensyn til, hvad der er praktisk og økonomisk muligt i branchen og i forhold til den miljøgevinst, der kan dokumenteres opnået ved brug af den pågældende teknik.

4. Vurdering af miljøpåvirkning fra udbringningsarealer

Faktaboks

I henhold til *Bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug* skal anvendelsen af de pågældende udbringningsarealer som udgangspunkt vurderes ud fra de generelle beskyttelsesniveauer, som fremgår af bekendtgørelsens bilag 3. Overholdelsen af de generelle beskyttelsesniveauer vurderes blandt andet ud fra en række arealudpegninger, der indgår som grundlag for beregningsmodellerne i IT-ansøgningssystemet på www.husdyrgodkendelse.dk.

4.1. Udbringningsarealernes beliggenhed

Ansøgers oplysninger

Til husdyrbruget hører et jordtilliggende på i alt 90,43 ha, hvoraf 74,84 ha er dyrkbart og kan anvendes til udbringning af husdyrgødning. Husdyrbruget lejer/forpagter endvidere i alt ca. 68,69 ha dyrkbar jord fordelt på to andre ejendomme/ejere. Der er derforuden gylleaftaler på yderligere 51,26 ha fordelt yderlig to andre ejendomme. Husdyrbrugets samlede udbringningsarealer vil således fremover være på i alt 194,79 ha.

Kommunen konstaterer

Beliggenheden af de ejede, tilforpagtede og tredjemandsaftaler, alle dyrkbare arealer, fremgår af bilag 1 og kortbilag D. Bedriftens udbringningsarealer ligger inden for en luftlinieafstand af ca. 7 km fra produktionsanlægget.

Faktaboks

Såfremt der sker **ændringer med hensyn til udbringningsarealernes omfang og placering** i forhold til det, der indgår i miljøgodkendelsen – jævnfør bilag og kortbilag - skal dette anmeldes til Ikast-Brande Kommune efter bestemmelserne i §§ 15-16 i *Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug*. Kommunen skal vurdere, om udbringning af husdyrgødning på de anmeldte arealer kan påvirke miljøet væsentligt – jævnfør § 16 i *Lovbekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug*.

Nye arealer kan erstatte arealer i den allerede meddelte miljøgodkendelse, hvis de nye arealer har mindst samme omfang, og ikke er mere sårbare. Der skal i den forbindelse skelnes mellem bedriftens arealer (ejede og forpagtede arealer) og arealer, hvor der indgås aftale om overførsel af husdyrgødning, idet nye arealer kun kan erstatte arealer inden for tilsvarende kategori. Kommunens vurdering af sårbarheden af de anmeldte arealer foretages som udgangspunkt ud fra de generelle beskyttelsesniveauer i *Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug*, som er gældende på anmeldelsestidspunktet.

Anmeldelse af udskiftning af udbringningsarealer skal senest fremsendes til kommunen før planårets begyndelse den 1. august via IT-ansøgningssystemet på www.husdyrgodkendelse.dk eller tilsvarende system. Kommunen skal så inden 1. oktober tilkendegive, om de anmeldte arealer kan betragtes som mere sårbare end de udbringningsarealer, der ønskes udskiftet. Hvis arealerne bedømmes mere sårbare, kan anmeldelsen trækkes tilbage, og der kan anmeldes nye arealer senest den 15. oktober. Hvis kommunen har indsigelser imod de anmeldte arealer, skal dette meddeles anmelder senest den 31. december.

Udskiftning til arealer, som er mere sårbare end allerede godkendte arealer, kan kun ske efter forudgående tilladelse efter § 10 eller godkendelse efter § 11, § 12 eller § 16 i *Lovbekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug*.

4.2. Harmonikrav, tildeling af husdyrgødning og udbringningsmetode

Af de generelle miljøregler i *Bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v.* fremgår det, hvor stort et areal et givet husdyrbrug som minimum skal have til rådighed til udbringning af husdyrgødning for, at der som udgangspunkt vil være harmoni mellem gødningsproduktionens størrelse og størrelsen af det areal, husdyrgødningen udbringes på.

Harmonikravet afhænger af det pågældende husdyrbrugs type og driftsform og er for det aktuelle husdyrbrug – med de nuværende regler – på 1,4 DE pr. ha. Det fremgår af nedenstående tabel 11, at harmonikravet opfyldes, idet dyretætheden gennemsnitligt vil være på 1,4 DE pr. ha efter projektets gennemførelse.

Tabel 11. Udbringningsareal, dyretæthed samt tilført kvælstof (N)- og fosformængde (P) med husdyrgødningen efter projektets gennemførelse, Christianshedevej 1, 7441 Bording

Harmoniareal	Areal, ha	Dyretæthed, ansøgt drift i gennemsnit, DE/ha	Kvælstofindhold tilført med husdyrgødning, kg N/DE	Fosforindhold tilført med husdyrgødning, kg P/DE
Ejede og forpagtede arealer	143,53	1,4	ca. 104	ca. 20

Husdyrgødning udbringes på de ejede og forpagtede arealer med traktor og gyllevogn og vil gennemsnitligt maksimalt have et kvælstof- og fosforindhold pr. udbragt DE som angivet i tabel 11. Omregnet til næringsstoffer pr. arealenhed vil ovenstående mængde svare til et gennemsnitligt kvælstof- og fosforindhold på maksimalt 145,15 kg N pr. ha og 27,7 kg P pr. ha. Ikast-Brande Kommune stiller vilkår – jævnfør vilkår 5.2. – til mængden af næringsstoffer udbragt pr. ha via husdyrgødning/anden organisk gødning.

4.3. Forbrug af handelsgødning, kemikalier m.m.

Ansøgers oplysninger

Forbruget af pesticider planlægges i samråd med planteavlskonsulent. I sæsonen ydes løbende rådgivning i relation til aktuelle skadedyr og sygdomme og behandlingsforslag udarbejdes.

Påfyldning og rengøring af marksprøjten foregår ejendommen, Julianehedevej 1, 7441 Bording.

En eventuel restbeholdning opbevares i dunke i aflåst kemikalieskab i kartoffelhuset og anvendes i den følgende vækstsæson.

Det årlige forbrug af handelsgødning er på ca. 30 ton samt ca. 25 ton fyldende handelsgødning.

Der vil blive brugt ca. 8.500 liter dieselolie i ansøgt drift.

Kommunen vurderer

De generelle miljøregler regulerer i vid udstrækning anvendelsen af handelsgødning, sprøjtemidler m.m. i markdriften. Det vil være i ejers interesse at minimere driftsomkostningerne med hensyn til forbrug af disse hjælpestoffer, da disse indkøbes udefra. Ikast-Brande Kommune antager derfor, at der ikke vil blive forbrugt mere end nødvendigt af disse stoffer i husdyrbrugets markdrift.

Ikast-Brande Kommune vurderer, at anvendelsen af handelsgødning, kemikalier m.m. i husdyrbrugets markdrift ikke vil være til væsentlig ulempe for omgivelserne, når de til enhver tid gældende generelle miljøregler og vilkår 5.3 overholdes.

4.4. Lugt-, støv- og støjgener fra udbringningsarealer

Ansøgers oplysninger

Det kan ikke udelukkes at der i ansøgt drift, såvel som i nudrift, vil være lugt-, støv- og støjgener fra husdyrbrugets udbringningsarealer, den almindelige markdrift og i høstperioden. Transporter med husdyrgødning sker i starten af april og er begrænset til ca. en måneds varighed.

Kommunen vurderer

Ikast-Brande Kommune vurderer, at lugt-, støv- og støjafgivelsen fra husdyrbrugets udbringningsarealer generelt ikke vil være til væsentlig gene for omgivelserne, når de til enhver tid gældende generelle miljøregler og de supplerende vilkår 4.1 overholdes. Der henvises til reglerne i *Bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v.*²⁰

4.5. Grundvand

Mark nr. 4a, 5a, 6-2, 6-2a, 6-3, 7a og 9 ligger uden for områder der er udpeget som nitratfølsomme, mens de resterende marker ligger helt eller delvis inden for områder der er udpeget som nitratfølsomme. Der er derfor i ansøgningssystemet foretaget beregninger af nitratudvaskningen ud af rodzonen fra disse marker.

Dele af udbringningsarealerne (mark nr. 7, 36 og 38) ligger delvist inden for den grundvandsdannende del af indvindingsoplandet til Bording Vandværks kildeplads på Julianehede. Arealerne ligger over en begravet dal og i morænelandskab (bakkeø). På disse arealer er grundvandsressourcerne særlig følsom overfor næringsstofbelastning.

For mark nr. 36 og 38 gælder desuden, at arealet ligger i et område hvor redoxzonen er kontureret til 0 – 5 meter ud fra jordartskort. Grundvandsspejlet ligger 0 – 2 meter under terræn, hvilket også er gunstigt i

²⁰ Bekendtgørelse nr. 1695 af 19. december 2006 om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. (med senere ændringer) foreskriver bl.a., at der ikke må udbringes husdyrgødning "... på lørdage samt søn- og helligdage på arealer, der ligger nærmere end 200 m fra byzone, sommerhusområder samt områder i landzone, der ved lokalplan er udlagt til boligformål".

forhold til nitratreduktion. Det vurderes således, at der er god reduktionskapacitet for nitrat på udbringningsarealet.

Boringskontrollen for Bording vandværk viser lavt nitratindhold, men et sulfatindhold, som ligger på 22 mg SO₄²⁻ pr. liter. Boringen er ny og datagrundlaget for sulfat er derfor sparsomt.

For 36 og 38, vurderes på baggrund af ovenstående, at nitratudvaskningen på det aktuelle areal (19,28 ha) skal reduceres til under 60 mg NO₃⁻/L efter udvidelsen, mens udvaskningsniveauet på mark nr. 7 skal under 50 mg nitrat pr liter.

Faktaboks

I henhold til de generelle beskyttelsesniveauer i bilag 3 i *Bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug* kan der i forbindelse med udvidelse af husdyrproduktion ikke tillades nogen merbelastning inden for nitratfølsomme indvindingsområder, såfremt udvaskningen fra rodzonen overstiger 50 mg nitrat pr. liter ved den ansøgte drift. En miljøgodkendelse skal endvidere leve op til udarbejdede indsatsplaner med hensyn til drikkevandsbeskyttelse.

Det fremgår af de foretagne beregninger i IT-ansøgningssystemet på www.husdyrgodkendelse.dk, at projektets gennemførelse på husdyrbruget ikke vil medføre en mer-belastning med nitrat fra rodzonen fra de pågældende marker i nitratfølsomt område. Beregningerne viser endvidere, at der efter projektets gennemførelse vil være en nitratudvaskning på 59 mg nitrat pr liter fra mark 36 og 38, 45 mg nitrat pr liter fra mark nr. 7 og 67 mg nitrat pr liter fra de resterende marker i NFI områder. Dvs. at der er en mindre eller uændret udvaskning fra alle markerne.

Der er for mark nr. 7 valgt et G7 sædskifte og for mark nr. 36 og 38 et G4 sædskifte. For de øvrige marker er der valgt et S4 sædskifte, hvilket er det sammen som reference sædskiftet.

Der er desuden valgt at have 0,01 % ekstra efterafgrøder i forhold til plantedirektoratets krav om efterafgrøder.

Kommunen vurderer

Samlet set vurderer Ikast-Brande Kommune, at husdyrbruget – ved overholdelse af de til enhver tid gældende generelle miljøregler og af de øvrige opstillede vilkår for miljøgodkendelsen – drives således, at påvirkningen af grundvandet fra udbringningsarealerne vil ligge på et acceptabelt niveau.

4.6. Overfladevand

Faktaboks

Plantevæksten i fjorde, indre farvande og søer er i vid udstrækning bestemt af tilførslerne af kvælstof og fosfor fra oplandene til de pågældende fjorde m.v. For store tilførsler medfører typisk en forringet miljøtilstand i disse vandområder. I fjorde og indre farvande kan både kvælstof og fosfor – i varierende grad – virke begrænsende for plantevæksten, mens plantevæksten i søer typisk er begrænset af fosfortilførslen. I vandløb har diffus næringsstofftilførsel typisk mindre betydning for miljøtilstanden, da andre faktorer har større betydning herfor. Erosion og overfladisk afstrømning, som direkte fører organisk materiale – herunder husdyrgødning – til vandløb, vil kunne forringe miljøtilstanden i de pågældende vandløb, og de næringsstoffer, som et vandløb derved fører med sig, vil kunne forringe miljøtilstanden i nedstrømsliggende søer, fjorde og indre farvande.

Udvaskning af kvælstof til fjorde og have sker hovedsageligt via vandløbene. Arealer inden for Ikast-Brande Kommune afvander til fire fjorde: Ringkøbing Fjord via Skjern Å, Nissum Fjord via Storå, Limfjorden via Karup Å og Randers Fjord via Matstrup Å/Gudenå.

Husdyrbrugets udbringningsarealer ligger delvist i oplandet til Limfjorden og til Nissum Fjord.

Hele Nissum Fjord er udpeget som Natura 2000-område (nr. 65), med overlap mellem Habitatområde 58, Ramsarområde 4 og Fuglebeskyttelsesområde 38. Mens kun dele af Limfjorden er udpeget som Natura 2000-område.

De generelle beskyttelsesniveauer i bilag 3 i *Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug* med hensyn til næringsstofpåvirkning af overfladevand fokuserer på de oplande, der afvander til de mest sårbare Natura 2000-vandområder. Disse Natura 2000-vandområder udgøres primært af fjorde og indre farvande. Overholdelsen af de generelle beskyttelsesniveauer vurderes blandt andet ud fra de arealudpegninger, der indgår som grundlag for beregningsmodellerne i IT-ansøgningssystemet på www.husdyrgodkendelse.dk.

Faktaboks

Nissum Fjords opland er på ca. 1.680 km² og dækker ca. 1/6 af Ikast-Brande Kommunes samlede areal.

Hele Nissum Fjord er udpeget som Natura 2000-område. Nissum Fjord er således under international beskyttelse, på grund af dens bevaringsværdige naturværdier i form af specielle plante- og dyrearter (området er f.eks. levested for flere kystfugle og adgangsvej for laks på vandring til og fra Storåen).

Udpegningsgrundlaget for Nissum Fjord omfatter blandt andet følgende relevante naturtyper og arter: Kystlaguner og strandsøer, Strandenge, Stabile kystklitter med urteagtig vegetation (grå klit og grønsværklit), Riggær med Laks, Hav-, Bæk-, og Flodlampret, Stavsild og Odder.

Arealanvendelsen i oplandet er domineret af landbrug – andelen af landbrugsjord udgør 61 % - hvilket er omkring landsgennemsnittet. Antallet af dyreenheder i oplandet er ca. 1,3 dyreenhed pr. ha landbrugsjord, hvilket ligger over landsgennemsnittet. De mest betydende forurenende stoffer i Nissum Fjords opland er næringsstoffer (kvælstof og fosfor), hvor den største påvirkning med kvælstof sker fra landbruget. Risikoanalysen viser, at der er risiko for ikke at nå miljømålene i 2015, hvilket primært skyldes en for stor tilførsel af kvælstof og fosfor fra land. For at sikre målopfyldelse, er der især behov for en indsats, der reducerer næringsstofftilførslerne fra landbrugsdrift.

Faktaboks

Limfjordsområdet opland er på godt 7.500 km², og dækker ca. 1/8 af Ikast-Brande Kommunes samlede areal. Dele af Limfjorden er udpeget som Natura 2000-område og er derfor under international beskyttelse på grund af bevaringsværdige naturværdier i form af specielle plante- og dyrearter (området er f.eks. levested for flere kystfugle).

Udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områder i Limfjorden omfatter en stor mængde naturtyper og arter blandt andet Kystlaguner og strandsøer, Strandenge, Riggær samt Bæk- og Flodlampret, Stavsild og Odder.

Arealanvendelsen i oplandet er domineret af landbrug, og andelen af landbrugsjord udgør 70 %, hvilket er over landgennemsnittet. Antallet af dyreenheder i oplandet er ca. 1,3 dyreenheder pr. hektar landbrugsjord, hvilket også ligger over landgennemsnittet. De mest betydende forurenende stoffer i Limfjordens opland er næringsstoffer (kvælstof og fosfor), hvor den største påvirkning med kvælstof sker fra landbruget. Det forventes ikke at miljømålene nås i 2015, hvilket primært skyldes en for stor tilførsel af kvælstof og fosfor fra land. For at sikre målopfyldelse, er der især behov for en indsats, der reducerer næringsstoffiltørserne fra landbrugsdriften.

4.6.1. Kvælstofudvaskning

Faktaboks

Ud fra forskellige arealers forskellige evne til at reducere nitrat på det udvaskede kvælstofs vej fra marker til sårbare Natura 2000-vandområder har Staten fået foretaget en udpegning af områder, hvor der ikke vurderes at ske mere end en 75 %-reduktion. Disse områder er – afhængigt af reduktionsevne – kategoriseret i de såkaldte nitratklasser 1, 2 og 3. For udbringningsarealer beliggende i områder med nitratklasse 1-3 skal der i henhold til *Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug* være et lavere husdyrtryk, end de generelle harmoniregler giver mulighed for – eller anvendes bestemte virkemidler, som mindsker kvælstoftabet.

Ifølge Habitatbekendtgørelsen²¹ foretages en vurdering af, om husdyrbruget i sig selv kan påvirke Natura 2000-vandområder væsentligt, og om husdyrbruget i sammenhæng med andre projekter, kan påvirke Natura 2000-vandområder væsentligt.

Påvirkning af Limfjorden og Nissum Fjord med kvælstof fra bedriften i sig selv

Husdyrbrugets udbringningsarealer ligger alle udenfor de udpegede områder med nitratklasserne 1, 2 og 3, hvorfor overholdelse af de generelle harmoniregler vil være tilstrækkelig til, at det generelle beskyttelsesniveau med hensyn til kvælstoftab til overfladevand vil være opfyldt. Bedriften overholder det generelle harmonikrav jævnfør afsnit 4.2. Harmonikrav, tildeling af husdyrgødning og udbringningsmetode.

Husdyrbruget anvender et G7-sædskefte²² på mark nr. 7 og på mark nr. 36 og 38 et G4 sædskefte. For de øvrige marker er der valgt et S4 sædskefte, som er referencesædskefte på den aktuelle jordtype med det ansøgte dyretryk. G7-sædskeftet indeholder 70 % miljøgræs. G4-sædskeftet indeholder 40 % miljøgræs. Andelen af efterafgrøder følger det til enhver tid gældende generelle lovkrav plus de valgte ekstra 0,01 % efterafgrøder.

Ifølge ansøgningen med de foretagne beregninger i IT-ansøgningssystemet på www.husdyrgodkendelse.dk vil kvælstofudvaskningen fra husdyrbrugets udbringningsarealer ligge på ca. 85,5 kg N pr. ha pr. år.

I Miljøstyrelsens "*Vejledende notat om afskæringskriterier for udvaskning af nitrat til overfladevande ved vurdering af ansøgninger efter husdyrgodkendelsesloven*" er der angivet afskæringskriterier for det "kritiske niveau". Det "kritiske niveau" er afskæringskriteriet for, hvornår der kan være tale om en skadevirkning. Jævnfør notatet, er der tale om skadevirkning, når en husdyrproduktion udgør en andel på 5 % eller mere af den samlede nitrat-udvaskning til det aktuelle område, dog kun 1 % i de dele af

²¹ Bekendtgørelse nr. 408 af 1. maj 2007 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter (med senere ændringer).

²² Der henvises til Miljøministeriet, Skov- og Naturstyrelsens notat "Standardsædskefter og referencesædskefter" fra 27.06.2007.

oplandet til vandområdet, hvor afvandingen sker til et lukket bassin og/eller til et meget lidt eutrofieret vandområde.

Afskæringskriteriet på 1 % er fastsat som ekstra sikkerhedsfaktor af hensyn til risikoen for, at husdyrbrug samlet set ændrer placering indenfor et opland, hvor produktionen koncentrerer sig i de mest følsomme dele af et opland, hvor der afvandes til et lukket bassin og/eller et meget lidt eutrofieret vandområde.

De ansøgte udbringningsarealer i nærværende sag afvander, inklusive aftalearealer, et samlet areal på 194,79 ha, hvoraf 51,26 ha ligger i oplandet til Nissum Fjord, mens de resterende i oplandet til Limfjorden. Bedriftens udbringningsarealer udgør således ca. 0,3 promille af oplandet til Nissum Fjord (1.680 km²) og ca. 0,19 promille af oplandet til Limfjorden (7.500 km²). Det forholdsmæssige bidrag fra udvaskede næringsstoffer fra husdyrbrugets arealer vil dog være mindre, idet anvendelse af husdyrgødning kun udgør en del af kilderne til udvaskning fra oplandet, samt at der er andre kilder end udvaskning fra oplandet, der bidrager til næringsstofpåvirkning af Limfjorden og Nissum Fjord.

Beregninger (jævnfør kasserne nedenfor) viser, at det ansøgte vil bidrage med 0,0002 % og 0,0004 % af den samlede udvaskning til henholdsvis Limfjorden og Nissum Fjord. I henhold til de ovenfor beskrevne afskæringskriterier vil det ansøgte herefter ikke i sig selv have en skadevirkning på det aktuelle Natura 2000-område. Samlet set vurderer Ikast-Brande Kommune, at udvaskningen af næringsstoffer fra husdyrbrugets udbringningsarealer vil være af så begrænset omfang, at bidraget herfra ikke i sig selv kan påvirke Natura 2000-vandområderne Limfjorden og Nissum Fjord væsentligt, hvorfor der ikke stilles vilkår til det ansøgte vedrørende nitratudvaskning, der skærper de generelle krav (harmonikravene).

Natura 2000 område Limfjorden

Opland til Natura 2000-området,	750.000 ha
Dyrket areal i oplandet til Natura 2000-området,	525.000 ha
Reduktionspotentiale (jf. nitratklassekortlægningen), pct. 75 – 100	87,5 % (gens.)
Standardudvaskning fra rodzonen (jordtypeafhængig),	78 kg N/ha/år
Udvaskning i oplandet til Natura 2000-området kg N/år (78 x 0,125 x 525.000)	5.118.750 kg N/år
Udvaskning fra øvrigt opland (standard), kg N/år (10 x 0,125 x 225.000)	281.250 kg N/år
Udvaskning i alt fra opland	5.400.000 kg N/år

Det ansøgte projekt, Christianshedevej 1, 7441 Bording

Reduktionspotentiale (som ovenfor),	87,5 % (gens.)
Areal til udspredding i alt,	143,53 ha
Udvaskning fra rodzonen, husdyrgødning,	7,6 kg N/ha/år
Samlede påvirkning til Natura 2000 området,	1090,8 kg N/år
Ansøgt kvælstofbidrag af samlede kvælstofbidrag til Natura 2000 området,	0,0002 %

Natura 2000 område Nissum Fjord

Opland til Natura 2000-området,	168.000 ha
Dyrket areal i oplandet til Natura 2000-området,	102.480 ha
Reduktionspotentiale (jf. nitratklassekortlægningen), pct. 75 – 100	87,5 % (gens.)
Standardudvaskning fra rodzonen (jordtypeafhængig),	78 kg N/ha/år
Udvaskning i oplandet til Natura 2000-området kg N/år (78 x 0,125 x 102.480)	999.180 kg N/år
Udvaskning fra øvrigt opland (standard), kg N/år (10 x 0,125 x 65.520)	81.900 kg N/år

Udvaskning i alt fra opland	1.081.080 kg N/år
Det ansøgte projekt, Christianshedevej 1, 7441 Bording	
Reduktionspotentiale (som ovenfor),	87,5 % (gens.)
Areal til udspredding i alt,	7,6 ha
Udvaskning fra rodzonen, husdyrgødning,	389,5 kg N/ha/år
Samlede påvirkning til Natura 2000 området,	389,5 kg N/år
Ansøgt kvælstofbidrag af samlede kvælstofbidrag til Natura 2000 området,	0,0004 %

Påvirkning af Nissum Fjord og Limfjorden med kvælstof fra bedriften i sammenhæng med andre projekter
Miljøstyrelsen har udtalt om administration efter Husdyrgodkendelsesloven, at betragtningen er, at udvidelser oftest modsvarer af ophør andre steder (strukturudviklingen), og at det er belastningen fra hele oplandet, som er væsentlig for naturpåvirkningen. Det forventes, blandt andet som følge af strukturudviklingen, at 90 % af Danmarks husdyrproduktion i 2015 vil være miljøgodkendt og således omfattet af regelsættets krav til anvendelse af miljøteknologi og gennemførelse af det generelle beskyttelsesniveau for næringsstofudvaskningen.

Ikast-Brande Kommune har ikke kendskab til, at der er udarbejdet nye opgørelser som viser, at der er sket væsentlige stigninger i det samlede dyrehold i oplandet. På den baggrund er det Ikast-Brande Kommunes vurdering, at de forudsætninger, som er lagt til grund for Husdyrgodkendelsesloven, forsat er til stede, på hvilken baggrund det er Ikast-brande Kommunes vurdering, at nærværende afgørelse ikke vil kunne medføre en væsentlig påvirkning af hverken Nissum Fjord eller af Limfjorden.

4.6.2. Fosforoverskud

Faktaboks

I henhold til *Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug* har Staten fået foretaget en udpegning af områder, hvor der vurderes at være størst risiko for tab af fosfor til Natura 2000-vandområder, der er overbelastet med fosfor. Disse områder udgøres af lerjorde samt af lavbundsjord, der ikke har et højt indhold af jern – svarende til lavbundsjord, der er kategoriseret i de såkaldte okkerklasser 2, 3 og 4. For *drænede* eller *grøftede* udbringningsarealer beliggende på disse lavbundsjord (benævnes fosforklasse II) – samt for udbringningsarealer, der er *drænet* lerjord med et relativt højt fosfortal²³ (benævnes fosforklasse I eller III afhængigt af fosfortal) – skal fosforoverskuddet holdes under bestemte niveauer. Dette indebærer blandt andet, at fosforoverskuddet – uanset fosfortal – ikke må øges inden for arealer omfattet af fosforklasse II, eller at der skal være balance mellem den tilførte fosformængde og den fosformængde, som optages af og fjernes med afgrøderne.

Ingen af aftalearealerne ligger i områder, der er registreret som lavbundsarealer. Få af de ejede og forpagtede udbringningsarealer har "klatvise" registreringer af lavbund, hvilket også gør sig gældende for mark nr. 36 og 38, 7, 4, 5, 6-2 og 9, som er drænede. Ingen af arealerne er beliggende i fosforklasse II. Da der er tale om små "klatvise" registreringer af lavbund, og da det generelle beskyttelsesniveau med hensyn til fosforoverskud, jævnfør beregninger i IT-ansøgningssystemet på www.husdyrgodkendelse.dk, er overholdt, er der ikke fra Ikast-Brande Kommunes side stillet yderligere vilkår til udbringningsarealerne i forhold til fosforoverskud.

²³ Fosfortallet (Pt) fremkommer ved en bestemt analysemetode, som giver et udtryk for dyrkningsjordens indhold af fosfor, som umiddelbart kan optages af plantevæksten. Én enhed i fosfortal svarer til 1 mg fosfor pr. 100 g jord og til ca. 25 kg fosfor pr. ha.

4.6.3. Gældende målsætninger

Faktaboks

De miljømæssige aspekter omkring vandløb og søer bliver reguleret gennem Statens vandplanlægning. Vandplanerne er under udarbejdelse, og når planerne er vedtaget, vil de være bindende forudsætninger for kommuneplanlægningen og anden planlægning. Indtil der foreligger endeligt vedtagne statslige vandplaner administreres der efter målsætninger og retningslinier i Regionplan 2005 for henholdsvis Vejle og Ringkjøbing Amt.

Ingen af husdyrbrugets udbringningsarealer ligger i umiddelbar nærhed af åbne vandløb, som er særskilt målsatte jf. Regionplan 2005 for Ringkjøbing Amt. Der heller ikke nogen særligt målsatte søer på eller i nærheden af udbringningsarealerne.

Ifølge de gældende regionplanretningslinier skal Nissum Fjord bl.a. have et upåvirket eller kun svagt påvirket dyre- og planteliv og et varieret dyreliv tilpasset saltholdigheden i fjorden. Målsætningen er ikke opfyldt – primært på grund af for stor tilledning af næringsstoffer samt svingninger i fjordens saltholdighed. Jf. Ringkjøbing Amts basisanalyse er fjordens interne fosforpulje blevet reduceret i de seneste par årtier, således at fosfor nu generelt er det væsentligste begrænsende næringsstof for algevækst m.v. i fjorden.

I de tidligere Limfjords-amters regionplaner for perioden 2001 – 2012 er målsætningen for Limfjorden, at der skal være et naturligt plante- og dyreliv, der kun er lidt påvirket af menneskelig aktivitet. Dette er ikke opfyldt, hvilket primært tilskrives for stor tilledning af næringsstoffer.

Kommunens samlede vurdering i forhold til overfladevand

Da der endnu ikke foreligger endeligt vedtagne statslige Vand- og Natura 2000-planer, med tilhørende kommunale handleplaner, skal husdyrbrugets eventuelle påvirkning af overfladevand med kvælstof og fosfor som udgangspunkt vurderes ud fra de generelle beskyttelsesniveauer i bilag 3 i *Bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug*. Disse generelle beskyttelsesniveauer med hensyn til kvælstofudvaskning og fosforoverskud vil ifølge ansøgningen med tilhørende beregninger være overholdt.

I henhold til de arealudpegninger, der indgår som grundlag for beregningsmodellerne i IT-ansøgningssystemet på www.husdyrgodkendelse.dk, vil mere end 75 % af det udvaskede kvælstof fra de områder, som husdyrbrugets udbringningsarealer ligger i, angiveligt blive reduceret og fjernet fra det udvaskende vand, inden dette når ud til fjordene. I kraft af den relativt store afstand mellem udbringningsarealerne og fjordene må det betragtes som sandsynligt, at den væsentligste del af kvælstoffet reduceres på vandets vej til fjordene.

Udbringningsarealerne er især domineret af grovsandede jorde og ligger i relativt fladt terræn uden væsentlig risiko for erosion og overfladeafstrømning til vandløb og grøfter.

Ejendommen og udspretningsarealerne ligger i oplandet til Sunds Sø, som er højt målsat i Ringkjøbing Amts regionplan (A1/A2/3), som en sø hvor særlige naturværdier ønskes bevaret, og hvor vandkvaliteten skal opfylde betingelserne for badevand. Søen er desuden hjemsted for rødlistede plantearter. Søen

opfyldte ved sidste undersøgelse i 2002 sin målsætning, både med hensyn til fosforniveauet i søen og kravene til badevandskvalitet, sigtddybde og tilstedeværelsen af et alsidigt dyre- og planteliv.

Ikast-Brande Kommune vurderer samlet set på baggrund af det oplyste om udbringningsarealernes beliggenhed, tildeling af husdyrgødning, gødningssammensætning, sædskifte m.v.:

- at der ikke vil være væsentlig risiko for erosion og overfladeafstrømning fra udbringningsarealerne til vandløb og grøfter
- at husdyrbruget – ved overholdelse af de til enhver tid gældende, generelle miljøregler og af de øvrige opstillede vilkår for miljøgodkendelsen – drives således, at påvirkningen af overfladevand fra udbringningsarealerne vil ligge på et acceptabelt niveau
- at gennemførelse af projektet og den fremtidige drift af husdyrbruget ikke vil medføre forringelser af den nuværende miljøtilstand af overfladevand
- at husdyrbruget ikke i sig selv vil være en hindring for, at målsætningerne for de pågældende overfladevandes tilstande nås og opretholdes.

4.7. Natur

Faktaboks

I Kommuneplan 2009-2021 for Ikast-Brande Kommune er der fastsat mål for naturen i kommunen. Planlægningen af det åbne land er en afvejning mellem benyttelse og beskyttelse, hvorfor kommunen skal fastsætte niveauet for naturbeskyttelsen. Som minimum skal den være i overensstemmelse med EU's naturbeskyttelsesdirektiver, de øvrige internationale naturbeskyttelseskonventioner og den nationale lovgivning.

I Kommuneplan 2009-2021 er der udpeget naturområder og særligt værdifulde naturområder.

Naturområder i Ikast-Brande Kommune omfatter områder, som er beskyttede efter Naturbeskyttelsesloven § 3, som moser, enge, overdrev, heder, søer og vandløb. Enkelte værdifulde vandløb, som ikke er beskyttede efter denne paragraf, er også medtaget. Desuden omfatter de visse fredede arealer, fredskov og egekrat, som alle har stor værdi som element i planter og dyrs spredningsveje.

De særligt værdifulde naturområder er naturområder, som rummer sjældne arter, sjældne naturtyper eller naturtyper med et højt naturpotentiale. I de fleste tilfælde har områderne en stor rigdom af arter, som er specielt knyttet til bestemte naturtyper eller til et samspil af forskellige naturtyper.

4.7.1. Beskyttede naturtyper

Flere af markerne grænser op til mindre vandhuller det drejer sig om mark 31a, 33a og 34a, mens markerne 5-0, 6-0, 7-0 og 8-0 (gylleaftale arealer) ligger ca. 50 m fra et § 3-beskyttet vandløb. Øst for mark 6-2 ligger en mindre mose og sø. Se kortbilag F.

Mark nr. 9 grænser op til Pårup Mose, som er udpeget som særligt værdifuldt naturområde med forekomst af rosmarinlyng, tranebær, rundbladet soldug, klokkelyng, smalbladet kæruld og forskellige sphagnum arter. Hedemosen er særlig kvælstoffølsom. Mosearealet er C-målsat i Regionplan 2005 for Ringkjøbing Amt. Den er desuden udpeget som særligt værdifuldt naturområde i Ikast-Brande Kommunes Kommuneplan 2009-2021.

For at sikre området mod tilstandsændringer stilles der krav om nedfældning af gylle indenfor 100 meter fra mosen. Se kortbilag G.

Markerne 1-0, 2-0 og 3-0 tilhørende Skyggevej 9, ligger helt eller delvist i bufferzone II til et § 7 naturområde (se kortbilag E) og er derfor omfattet af det generelle krav om nedfældning.

Se endvidere afsnit 2.5.1. Ammoniak og natur.

Kommunen vurderer

Ingen af de registrerede § 3-arealer i umiddelbar nærhed af udbringningsarealerne er udpeget som højtprioriterede arealer, jævnfør § 7 i *Lovbekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug*, men Pårup Mose ved mark nr. 9, er udpeget som særligt værdifuldt naturområde. Enkelte af ejendommens udbringningsarealer (aftalearealer) er dog beliggende indenfor 1.000 meter fra § 7 områder, hvorfor disse arealer er omfattet af det generelle krav om nedfældning af husdyrgødning på sort jord og græsmarker, jævnfør § 24, stk. 3 i *Bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder m.v.* Ansøger oplyser, at al gylle nedfældes.

Ikast-Brande Kommune vurderer samlet set på baggrund af det oplyste, at husdyrbruget ved overholdelse af de til enhver tid gældende generelle miljøregler om sprøjtning og gødskning nær vandløb og søer og vilkår 2.1 og 5.3 – ikke vil påvirke områdets naturarealer i væsentlig grad som følge af markdriften.

4.7.2. Natura 2000-områder

Faktaboks

EU har udpeget naturområder, som er særligt værdifulde, set i et europæisk perspektiv. Områderne kaldes Natura 2000-områder og er en fælles betegnelse for habitat- og fuglebeskyttelsesområderne. Natura 2000-områderne er udpeget for at beskytte levesteder og rasteområder for fugle og for at beskytte naturtyper og plante- og dyrearter, der er truede, sårbare eller sjældne i EU.

Såfremt marker er helt eller delvist beliggende indenfor habitatafgrænsningerne, skal ændringer i dyrknings- og gødningsintensiteten anmeldes til den kommune, hvori marken er beliggende.

Det nærmeste Natura 2000-område, habitatområde 49, ligger ca. 4,8 km i sydøst for husdyrbrugets arealer.

Husdyrbrugets arealer ligger i opland til Nissum Fjord og Limfjorden, der er henholdsvis helt og delvist udpeget som Natura 2000-områder. Husdyrbruget har således ingen udbringningsarealer beliggende inden for Natura 2000-områder, men udbringningsarealerne afvander til Natura 2000-områderne i Nissum Fjord og Limfjorden.

Kommunen vurderer

Ikast-Brande Kommune vurderer på baggrund af det oplyste, og i forlængelse af vurderingen i afsnit 2.5. Ammoniakfordampning fra stald og gødningsopbevaringslager og afsnit 4.6. Overfladevand:

- at driften af husdyrbrugets arealer ikke i sig selv vil indebære en væsentlig negativ indvirkning på Natura 2000-områder
- at husdyrbruget ikke i sig selv vil være en hindring for, at målsætningerne for de pågældende Natura 2000-områders tilstande nås og opretholdes.

4.7.3. Plante- og dyrearter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV-arter)

Faktaboks

Af EF-habitatdirektivets²⁴ bilag IV fremgår en række dyre- og plantearter, som er strengt beskyttede, uanset om de forekommer inden for et af de udpegede Natura 2000-områder/habitat-områder eller udenfor. På den baggrund må der eksempelvis ikke gives tilladelse til aktiviteter, der kan beskadige eller ødelægge de pågældende dyrearters yngle- og rasteområder.

Kun en del af de arter, der er anført i bilag IV, findes i regionen. I en radius af 10 kilometer fra husdyrbruget er der kendskab til Sydflagermus, Vandflagermus, Langøret Flagermus, Odder, Markfirben, Stor Vandsalamander og Spidssnudet frø.

I mosen ca. 700 meter øst for anlægget er der kendskab til Stor Vandsalamander og Spidssnudet frø. Arterne vil ikke blive påvirket af ammoniakdepositionen fra anlægget eller udspreddingen af gylle, da ynglepladserne befinder sig minimum 50 meter fra udspreddingsarealerne.

Kommunen vurderer

Ikast-Brande Kommune vurderer på baggrund af det oplyste:

- at det areal, der omfattes af nybyggeri i forbindelse med projektets gennemførelse, er almindeligt omdriftsareal, og at inddragelsen til bebyggelse ikke vil påvirke bilag IV-arter væsentligt
- at der i forbindelse med projektets gennemførelse ikke vil ske øvrige ændringer i arealanvendelsen, som vil være væsentlige for bilag IV-arters trivsel
- at driften af husdyrbruget samlet set ikke vil medføre beskadigelse eller ødelæggelse af yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er optaget i EF-habitatdirektivets bilag IV, litra a), samt ikke vil medføre ødelæggelse af livsstadier af de plantearter, som er optaget i EF-habitatdirektivets bilag IV, litra b).

²⁴ EF-habitatdirektivet fra 1992 (*Rådets direktiv 92/43/EØF om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter* (med senere ændringer).

5. Anvendelse af bedste tilgængelige teknik – BAT i forhold til udbringningsarealer

Ansøgers BAT-redegørelse

I henhold til BREF-dokumentet, er det BAT at minimere emissionerne fra gødning til jord og grundvandet ved at afbalancere mængden af gødningen med afgrødens forventede krav. Det er ligeledes BAT, at tage hensyn til de pågældende markers karakteristika, når der tilføres gødning på dem; dette gælder i særdeleshed jordbundsforholdene, jordtypen og arealets hældning, klimatiske forhold, nedbør og kunstvanding, jordens anvendelse og dyrkningsmetoder. Det er BAT, at reducere forurening af vand ved ikke at tilføre gødning til jorden når marken er vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket, ikke at tilføre gødning til stejlt hældende marker, ikke at tilføre gødning på arealer, der støder op til vandløb (ved at efterlade et stykke jord ubehandlet), at sprede gødning så tæt som muligt på den maksimale afgrødevækst, hvor optagelse af næringsstoffer finder sted. Endelig er det BAT, at håndtere udbringningen af gødning således, at lugtgener mindskes på steder, hvor det er sandsynligt, at naboer kan berøres. Eksempelvis ved at udbringe gødning i løbet af dagen, når det er mindst sandsynligt, at folk er hjemme samt ved at undgå weekender og helligdage, og ved at være opmærksom på vindretning i forhold til nabohusene.

Husdyrbruget Christianshedevej 1, 7441 Bording opfylder BAT-kravet vedrørende udbringning af husdyrgødning ved at:

- Der udarbejdes hvert år en mark- og gødningsplan, hvorved det sikres at mængden af gødning tilpasses afgrødens forventede behov. I planen tages der bl.a. hensyn til jordbundstype, sædskifte, vanding, planternes udbytte og kvælstofudnyttelsen.
- Gyllen nedfældes eller slangeudlægges alt efter afgrøde. Der vil forekomme ammoniakfordampning og lugtgener fra marker, hvorpå der er udbragt gylle. Omfanget afhænger af vejrforhold.
- Der køres aldrig på vandmættede, oversvømmet, frossen eller snedækkede areal, hvor der efterfølgende er fare for afstrømning til vandløb, søer eller lignende. Der er ingen stærkt hældende arealer og der holdes som minimum 2 m bræmmer til vandløbene.

Kommunen vurderer

Ikast-Brande Kommune vurderer på baggrund af det oplyste, at husdyrbruget samlet set ved overholdelse af de til enhver tid gældende generelle miljøregler for den pågældende type husdyrbrug og af de supplerende vilkår for miljøgodkendelsen vil anvende den bedste tilgængelige teknik med hensyn til, hvad der er praktisk og økonomisk muligt i branchen og i forhold til den miljøgevinst, der kan dokumenteres opnået ved brug af den pågældende teknik.

6. Landskabelige og kulturhistoriske værdier

Husdyrbrugets beliggenhed skal vurderes i forhold til forskellige udpegede bygge- og beskyttelseslinier, fredninger m.v. De for husdyrbruget relevante bygge- og beskyttelseslinier m.m. er beskrevet i de to følgende afsnit, 6.1. og 6.2.

6.1. Landskabelige værdier

Faktaboks

Landskabelige værdier

Landskaberne i Ikast-Brande Kommune er meget varierende med forskellige landskabelige værdier. Fra det kuperede dal-landskab øst for den jyske højderyg til det flade slettelandskab med hede og plantager vest for højderyggen. De værdifulde landskaber i kommunen er udpeget ud fra forskellige grundlag, hvorfor de forskellige tiltag for at beskytte dem ikke er ens.

I Kommuneplan 2009 – 2021 for Ikast-Brande Kommune er der udpeget både "*værdifulde landskaber*" og "*uforstyrrede landskaber*", som i nogle områder er sammenfaldende.

Kommunens udpegning af de landskabelige værdier er stort set identisk med udpegningerne i Regionplan 2005 for henholdsvis Vejle og Ringkjøbing Amt. Dog er der nye udpegninger ved byerne. De landskabelige værdier, som ønskes bevaret i Ikast-Brande Kommune, omfatter især ådalene i de store åsystemer med deres søer og dalstrøg, samt heder og plantager.

De "*uforstyrrede landskaber*" er landskaber, som ikke er visuelt og støjæssigt påvirkede af tekniske anlæg som større el-ledningsnet, veje, store produktionsanlæg m.m.

Geologiske værdier

I Kommuneplan 2009 – 2021 for Ikast-Brande Kommune er der også udpeget "*værdifulde geologiske områder*" og "*geologiske rammeområder*".

Geologiske værdier omfatter lag i jorden eller sammenhængende landskabsformer, også kaldet profiler. De har betydning for forskning, undervisning og fortællingen om landskabets tilblivelse. Det er derfor vigtigt, at der er adgang til de geologiske værdier, og at de ikke bliver sløret af beplantning, byggeri og andre former for anlæg.

De fleste geologiske værdier indeholder betydelige fortællinger om en egn natur og kultur. Ikast-Brande Kommune rummer fortællingen om, hvordan isen formede det jyske landskab. Fra det kuperede morænelandskab i øst omkring Nørre Snede til den flade og let skrånede smeltevandslette med spredte bakkeøer og brede ådale, der strækker sig mod nord og vest.

De arealer, der er omfattet af husdyrbruget drift, ligger generelt i et typisk vestjysk landbrugsområde med læhegn og vekslende indslag af vandløb, mindre plantager, naturarealer og bebyggelse. Terrænet udgøres af et morænelandskab, der ligger ca. 80 – 95 meter over havets overflade.

Ingen af markerne ligger inden for områder, der er udpeget som "*værdifulde landskaber*" i Kommuneplan 2009 – 2021 for Ikast-Brande Kommune. Jævnfør kommuneplanen, skal de værdifulde landskaber som hovedregel friholdes for byggeri og anlæg. Hvor der alligevel tillades byggeri, anlæg eller anden anvendelse af arealerne, skal byggeriet have en høj arkitektonisk kvalitet. Samspillet med landskabet skal prioriteres højt, så byggeriet ikke forringer karakteren, variationen og værdien af oplevelsen af landskabet.

Ingen af arealerne ligger inden for områder, der er udpeget som "*uforstyrrede landskaber*" i Kommuneplan 2009 – 2021 for Ikast-Brande Kommune. Jævnfør kommuneplanen, ønskes de større uforstyrrede landskaber friholdt for større byggeri og tekniske anlæg.

Arealerne ligger uden for områder, der er udpeget som "værdifuldt geologisk område" i Kommuneplan 2009 – 2021 for Ikast-Brande Kommune. Jævnfør kommuneplanen skal de geologiske værdier bevares, og de skal være synlige i landskabet. Således skal byggeri, gravning, anlægsarbejde, tekniske anlæg, beplantning og andet, der slører de karakteristiske overgange og træk i landskabet undgås, med mindre det tilsidesætter andre hensyn og beskyttelser. Hvor det er nødvendigt at tillade anlæg og byggeri, er det vigtigt, at der i hvert enkelt tilfælde findes den bedste løsning.

Det ønskede byggeri på Christianshedevej 1, 7441 Bording, vil ifølge det oplyste komme til at ligge i umiddelbar tilknytning til de eksisterende bygninger, og vil have en udformning og udseende, som svarer til de eksisterende bygninger. Bygningshøjden vil maksimalt være ca. 7 meter over terræn.

Husdyrbruget anlæg ligger uden for sø-, å- og fortidsbeskyttelseslinjer og uden for skov- og kirkebyggelinjer.

Kommunen vurderer

Ikast-Brande Kommune vurderer på baggrund af det oplyste:

- at gennemførelse af projektet – og driften af husdyrbruget i øvrigt – ikke vil forringe landskabets karakter i de udpegede landskabsområder
- at gennemførelse af projektet – og driften af husdyrbruget i øvrigt – ikke vil medføre væsentlige landskabelige ændringer i forhold til den eksisterende tilstand.

6.2. Kulturhistoriske værdier

Faktaboks

Landskabet i Ikast-Brande Kommune er præget af menneskets virke igennem årtusinder. Overalt finder vi historiske spor, der fortæller om samfundsudviklingen og om, hvordan mennesket har påvirket omgivelserne. Mange af de historiske spor er kulturhistoriske værdier, der har så stor værdi for formidlingen af og betydningen for vores kulturforståelse, at de er værd at bevare og derfor fortjener en særlig beskyttelse.

De kulturhistoriske værdier kan både omfatte enkeltstående elementer og hele kulturmiljøer, som f.eks. kirker, kirkegårde og deres omgivelser, fortidsminder som gravhøje og arkæologiske fund, fredede og bevaringsværdige bygninger og anlæg, sten- og jorddiger, alléer og levende hegn samt kulturmiljøer, der afspejler en bestemt tidsepoke eller en landsbytype.

Kommuneplanens udpegning fremhæver de særligt værdifulde kulturhistoriske træk i kommunen. Der er i Ikast-Brande Kommune udpeget "særlig værdifulde kulturmiljøer", "kulturmiljøer" samt "Hærvejen".

Jævnfør Kommuneplan 2009 – 2021 for Ikast-Brande Kommune skal inddragelse af areal til formål, der kan forringe de bærende kulturhistoriske værdier så vidt muligt undgås inden for de områder, der er udpeget som bærende kulturhistoriske værdier. Nye anlæg og bebyggelse skal her tilstræbes udformet og placeret således, at der ikke sker en forringelse af oplevelsen eller kvaliteten af de bærende kulturhistoriske værdier. I landskabet i øvrigt, herunder blandt andet i de øvrige udpegede kulturmiljøer,

bør der inden igangsættelse af byggeri, anlægsarbejder og andre ændringer foretages en konkret vurdering af, om indgrebet er i strid med hensynet til de kulturhistoriske interesser.

Der er jævnfør Kommuneplan 2009 – 2021 for Ikast-Brande Kommune ikke udpeget "*særligt værdifulde kulturmiljøer*" på husdyrbrugets arealer. Der er heller ikke udpeget øvrige "*kulturmiljøer*" på eller nær udspretningsarealerne.

Ved mark nr. 6-2 er der registreret fortidsminder i form af gravhøje. I henhold til Museumslovens § 29f må der ikke foretages jordbehandling, gødes eller plantes på fortidsminder og inden for en afstand af 2 meter fra disse. Jævnfør Naturbeskyttelseslovens § 18 og § 65 må der desuden ikke uden dispensation fra kommunen foretages ændring af tilstanden inden for 100 meter fra fortidsminder, der er synlige i terrænet. Landbrugsmæssig markdrift – bortset fra tilplantning med juletræer eller anden beplantning – regnes ikke som en tilstandsændring i den sammenhæng.

Der er ikke registreret fortidsminder eller diger på det areal, som ønskes bebygget i forbindelse med projektets gennemførelse, og det pågældende areal ligger mere end 100 meter fra registrerede fortidsminder.

Kommunen vurderer

Ikast-Brande Kommune vurderer, på baggrund af det oplyste:

- at projektets gennemførelse på husdyrbruget ikke vil være i strid med hensynet til de kulturhistoriske interesser i området
- at husdyrbrugets drift – ved overholdelse af de til enhver tid gældende regler – vil ske under hensyntagen til bevarelsen af de kulturhistoriske værdier i landskabet.

7. Alternative muligheder, 0-alternativet og ophør af driften

Ansøgers oplysninger

Da der er tale om udvidelser i den eksisterende bygningsmasse har der ikke været overvejet alternative placeringer af staldene.

Den gylletank der ansøges om har der været overvejet alternative placeringer til. Hvis den skal placeres i nærheden af staldene er det rent logistisk bedst at den placeres i nærheden af de eksisterende tanke. For at give det bedste visuelle indtryk finder ansøger det bedst at den ligger på linje med den eksisterende stald og parallelt med staldene. Tanktoppene vil kunne ses fra den planlagte motorvej nord for ejendommen.

Der har også været overvejet at placere den væk fra ejendommen for at kunne flytte gyllen i vintermånederne, men da arealerne ligger forholdsvis tæt på ejendommen, vurderes det ikke at give nogen væsentlig transportmæssig besparelse.

Der er tale om en kontinuert drift i anlægget, kun afbrudt af få dages vask og desinfektion fordelt jævnt gennem de enkelte sektioner over hele cyklus. Disse perioder med vask og desinfektion giver ikke anledning til væsentlige afvigelser i driften, som vil kunne registreres i lokalområdet.

Ved ophør af produktion på ejendommen afsættes alle dyr til slagteri, DAKA eller leve brug. Stalde samt opbevaringsanlæg tømmes for husdyrgødning, der udspredes på udbringningsarealerne eller afsættes. Olie- og kemikalie oplag destrueres eller afhændes til kommunens affaldsordning. Fast affald afhentes til autoriseret destruktion eller afhændes via kommunens affaldsordning eller genbrugspladser. Medicinsk affald afleveres på nærmeste apotek til destruktion.

Fodersiloer tømmes og rengøres og staldene rengøres og desinficeres efter tømning for dyr.

0-alternativ

Forudsætningerne for den ansøgte udvidelse er at skabe en rentabel produktion på bedriften. Grundlaget herfor er skabt gennem udvidelse af udbringningsarealer i form af forpagtning og gylleaftaler på i alt 194 ha. Det har endvidere vist sig at vækstpotentialet i de indkøbte grise er så stort at der inden for de samme stipladser kan produceres flere grise uden at investere yderligere i stalde. Det er således et spørgsmål om at udnytte det potentiale der er i dyr og bygninger samtidig med der skabes balance mellem jordtilliggende og organisk gødning. 0-alternativet er således ikke et reelt alternativ.

Kommunen vurderer

I forbindelse med den valgte placering af gyllebeholderen i forhold til det omgivende landskab er det kommunens vurdering, at der ikke findes en bedre placering end den valgte. Det er den bedste praktiske løsning og samtidig holdes landbrugsbyggeriet i en samlet bygningsmasse, hvorved en spredning af byggeri i landskabet undgås. Der er derfor ikke forlangt en undersøgelse af alternative placeringer.

Hvis udvidelsen af husdyrbrugets produktion ikke foretages – 0-alternativet – vil produktionen på de nuværende 189,62 DE kunne fortsætte uden yderligere miljøgodkendelse. Det vil ikke i sig selv medføre, at der ikke udbringes husdyrgødning på de arealer, der indgår som udbringningsarealer i miljøgodkendelsen. 0-alternativet vil således ikke nødvendigvis have en mere positiv effekt på miljøet, end hvis udvidelsen gennemføres og de opstille vilkår i miljøgodkendelsen efterleves.

Ved eventuelt ophør af produktionen, vil der efter Ikast-Brande Kommunes opfattelse ikke ske en væsentlig indvirkning på miljøet fra produktionsanlægget, hvis:

- staldanlæg samt husdyrgødnings- og foderopbevaringsanlæg tømmes og rengøres grundigt
- beholdere til gylle etc., der er omfattet af kravet om beholderkontrol, gøres uanvendelige til opbevaring af gylle m.m.
- miljøfarligt affald bortskaffes, efter de til enhver tid gældende regler.

8. Bilagsfortegnelse

- Bilag 1 – Oversigt over ejede og forpagtede arealer samt arealer med gylleaftale
- Bilag 2 – Drifts-logbog
- Bilag 3 – Beredskabsplan
- Kortbilag A – Situationsplan
- Kortbilag B – Afløbsplan
- Kortbilag C – Afstand fra ejendommen til nærmeste nabo
- Kortbilag D – oversigt over samtlige udbringningsarealer
- Kortbilag D1 - Egne og forpagtede arealer
- Kortbilag D2 - Aftalearealer Kjeld Jensen
- Kortbilag D3 - Aftalearealer Erik H. Andersen
- Kortbilag E – Arealudpegninger i henhold til *Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug (evt. andre kommuner i særskilt kortbilag)*
- Kortbilag F – Arealer registreret som beskyttet efter Naturbeskyttelseslovens § 3
- Kortbilag G – Marker med særlige driftsvilkår - Nedfældnings bræmme
- Kortbilag H – Transportveje for husdyrgødning

Bilag 1

Oversigt over ejede og forpagtede arealer samt arealer med gylleaftale

Ejede arealer:

Mark nr.	Areal (ha)	Ejer (navn og adresse)	Bemærkning
1	7,13	Hartvig Kviesgaard, Christianshedevej 1, 7441 Bording	
3	9,57	-	
4	10,16	-	
5	11,32	-	
3a	2,77	-	
4a	2,35	-	
5a	1,37	-	
2-1	6,66	-	
2-2	1,05	-	
6-2	9,56	-	
2-1a	1,66	-	
6-2a	0,10	-	
6-3	6,41	-	
7	7,39	-	Vilkår 6.2
8	4,74	-	

Ejede arealer, i alt: 74,84

Forpagtede arealer:

Mark nr.	Areal (ha)	Ejer (navn og adresse)	Bemærkning
31	2,65	Vejdirektoratet, Th. Helsteds Vej 11, Skanderborg	
32	4,02	-	
33	9,86	-	
34	9,68	-	
7a	0,99	-	
31a	4,78	-	
32a	1,28	-	
33a	0,80	-	
34a	0,14	-	
36 og 38	19,28	-	Vilkår 6.2
9	7,82	Lillian Sørensen, Ringkøbingvej 28, 7441 Bording	Vilkår 2.1

Forpagtede arealer, i alt: 68,69

Gylleaftalearealer:

Mark nr.	Areal (ha)	Ejer (navn og adresse)	Bemærkning
1-0	9,12	Kjeld Jensen, Mamrelund 2, 7441 Bording	
2-0	2,08	-	
3-0	8,41	-	
5-0	2,72	-	
6-0	2,27	-	
7-0	1,95	-	
8-0	2,44	-	
1-0 EHA	5,62	Erik H. Andersen, Skyggevej 59, 7441 Bording	
2-0 EHA	5,72	-	
3-0 EHA	4,48	-	
3-0 EHA	5,39	-	

Gylleaftaler, i alt: 51,26

Bilag 2

Drifts-logbog

En driftsinstruks svarende til nedenstående føres løbende med angivelse af datoer for, hvornår hvilke hændelser er indtruffet – jævnfør vilkår 1.4. for miljøgodkendelsen.

Drifts-logbog for Christianshedevej 1, 7441 Bording, perioden 1. januar 20__ til 31. december 20__

Hændelse	Startdato og -tidspunkt	Slutdato og -tidspunkt	Vindretning
Udbringning af flydende husdyrgødning ved slangeudlægning på mark nr. 9			
Udbringning af flydende husdyrgødning ved slangeudlægning på mark nr. 9			
Udbringning af flydende husdyrgødning ved slangeudlægning på mark nr. 9			

Hændelse	Dato for skade	Dato for udbedring af skade	Bemærkninger
Skader på gyllebeholderens teltoverdækning			
Skader på gyllebeholderens teltoverdækning			
Skader på gyllebeholderens teltoverdækning			

Hændelse	Dato for påbegyndelse	Dato for afslutning	Bemærkninger
Gennemgang af relevante vilkår og driftsforskrift/beredskabsplan for (ny)ansat(te)			
Gennemgang af			

relevante vilkår og driftsforskrift/beredskabsplan for (ny)ansat(te)			
Gennemgang af relevante vilkår og driftsforskrift/beredskabsplan for (ny)ansat(te)			

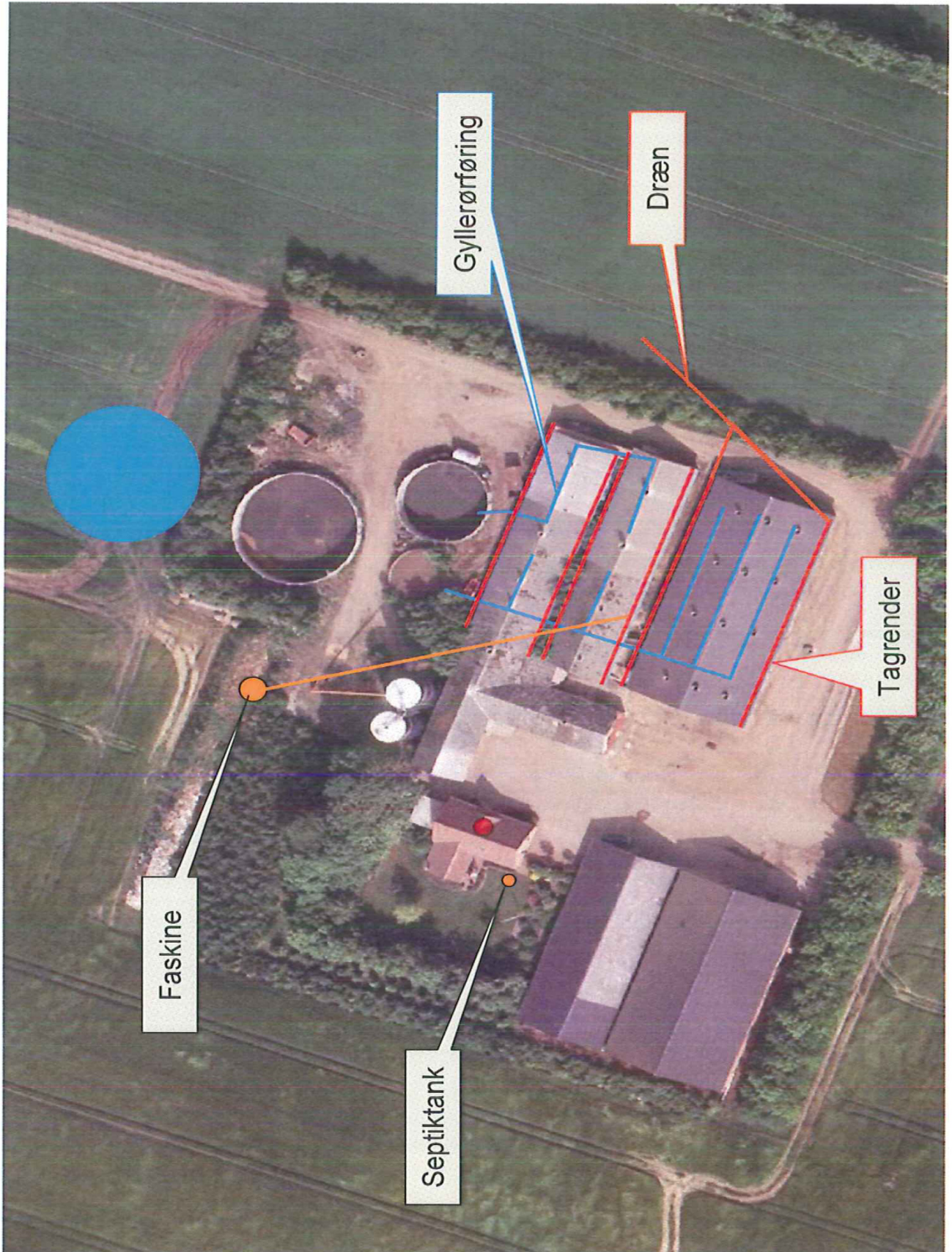

	Kortbilag A	
	Oversigt over bygninger	Udskrivningsdato: Dato 22. juni 2010
	Miljøafdelingen	Målestok: 1:950
Ikast-Brande Kommune, Centerparken 1, 7330 Brande - Tlf. 99604000		

Table 2. Oversigt over bygninger, Christianshedevej 1, 7441 Bording

Bygning nr. jf. kortbilag A	Anvendelse	Størrelse i m²/m³	Bemærkninger	Antal båse/stipladser eller dyr
1 (1.1.1)	Slagtesvin	Ca. 351	Drænet gulv og spalter (33/67)	Stipladser 1560 stk. slagtesvin
2 (1.1.2)	Slagtesvin	Ca. 505	Drænet gulv og spalter (33/67)	Stipladser 1680 stk. slagtesvin
3 (1.1.3)	Slagtesvin	Ca. 945	Drænet gulv og spalter (33/67)	Stipladser 3760 stk. slagtesvin
4 (1.1.4)	Slagtesvin	Ca. 176	Drænet gulv og spalter (33/67)	Stipladser 700 stk. slagtesvin
5	Gyllebeholder	300 m ³	Erstattes af 200 m ³ tank	
6	Gyllebeholder	800 m ³	Fjernes	
7	Gyllebeholder	1500 m ³	Overdækkes	
8	Gyllebeholder	2500 m ³	Ansøgt	
9	Kartoffelhus	806 m ²	-	-
10	Maskinhus (Kølelager)	634 m ²	-	-
11	Stuehus	184 m ²	-	-
12	Garage, depot og diverse	Ca. 500 m ²	-	-
13	Markvandsboring			
14	Markvandsboring		Sløjfes	
15	Markvandsboring			

Kortbilag B -Afløbsplan

Signatur forklaring

★ Christianshedevej 1

Kortbilag C

Afstand til naboer

Udstikningsdato:

Dato 22. juni 2010

Målestok:

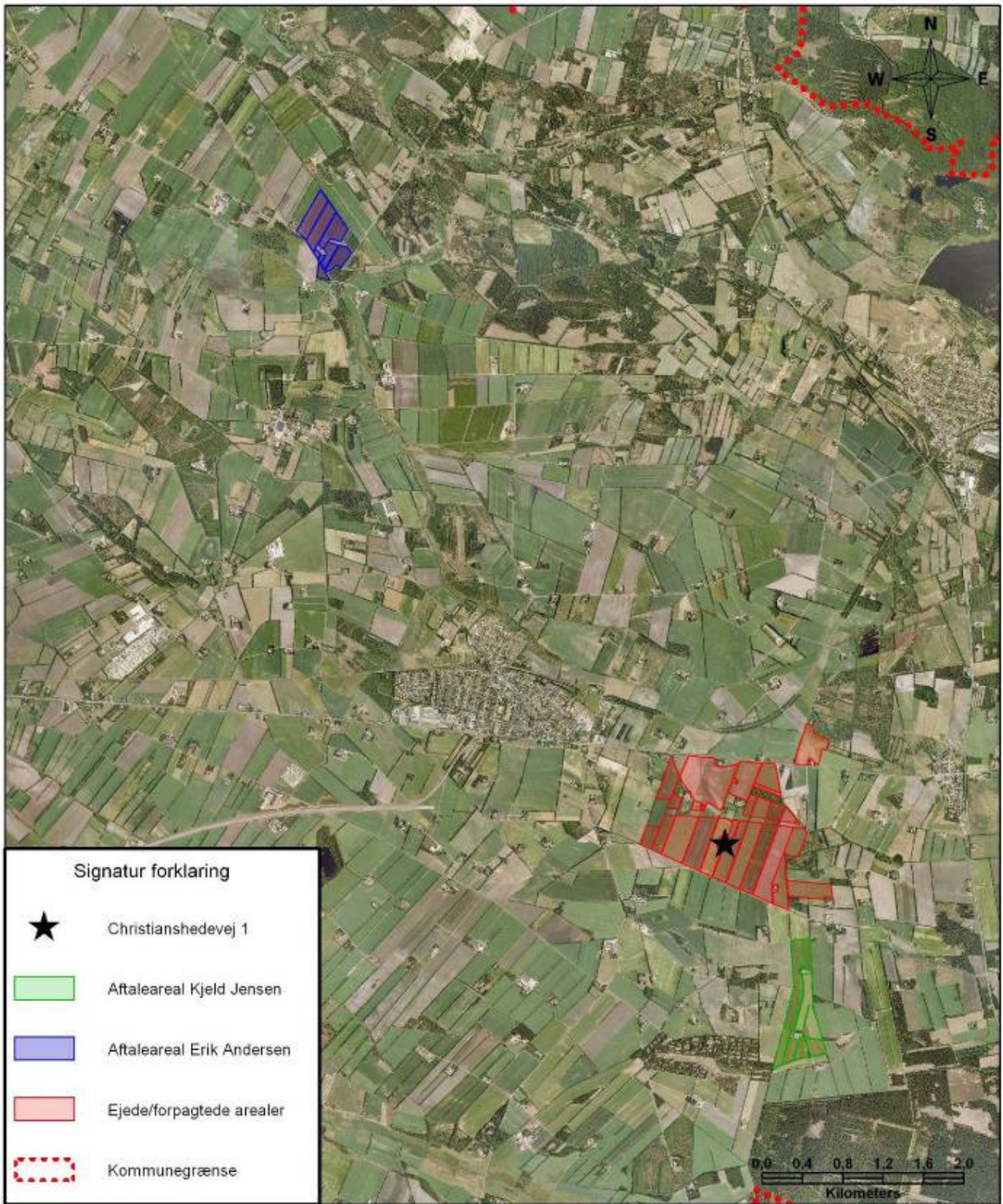
1:5.400

Afd:

Miljøafdelingen

Ikast-Brande Kommune, Centerparken 1, 7330 Brande - Tlf. 99604000

Signatur forklaring	
★	Christianshedevej 1
■ (green)	Aftaleareal Kjeld Jensen
■ (blue)	Aftaleareal Erik Andersen
■ (red hatched)	Ejede/forpagtede arealer
■ (red dashed)	Kommunegrænse

	Kortbilag D	
	Udbringningsarealer	Udskrivingsdato: Dato 22. juni 2010
	Afd: Miljøafdelingen	Målførhøld: 1:50.000
Ikast-Brande Kommune, Centerparken 1, 7330 Brande - Tlf. 99604000		

Signatur forklaring	
★	Christianshedevej 1
A	Marknummer
	Ejede/forpagtede arealer

	Kortbilag D1	
	Egne/forpagtede udbringningsarealer	Udskrivningsdato: Dato 22. juni 2010
	Miljøafdelingen <small>Ikast-Brande Kommune, Centerparken 1, 7330 Brande - Tlf. 99604000</small>	Målestok: 1:10.000

Kortbilag D2

Aftalearealer - Kjeld Jensen

Udskrivningsdato:
Dato 22. juni 2010

Målførløhd:
1:6.500

Afd: **Miljøafdelingen**

Ikast-Brande Kommune, Centerparken 1, 7330 Brande - Tlf. 99604000

Kortbilag D3

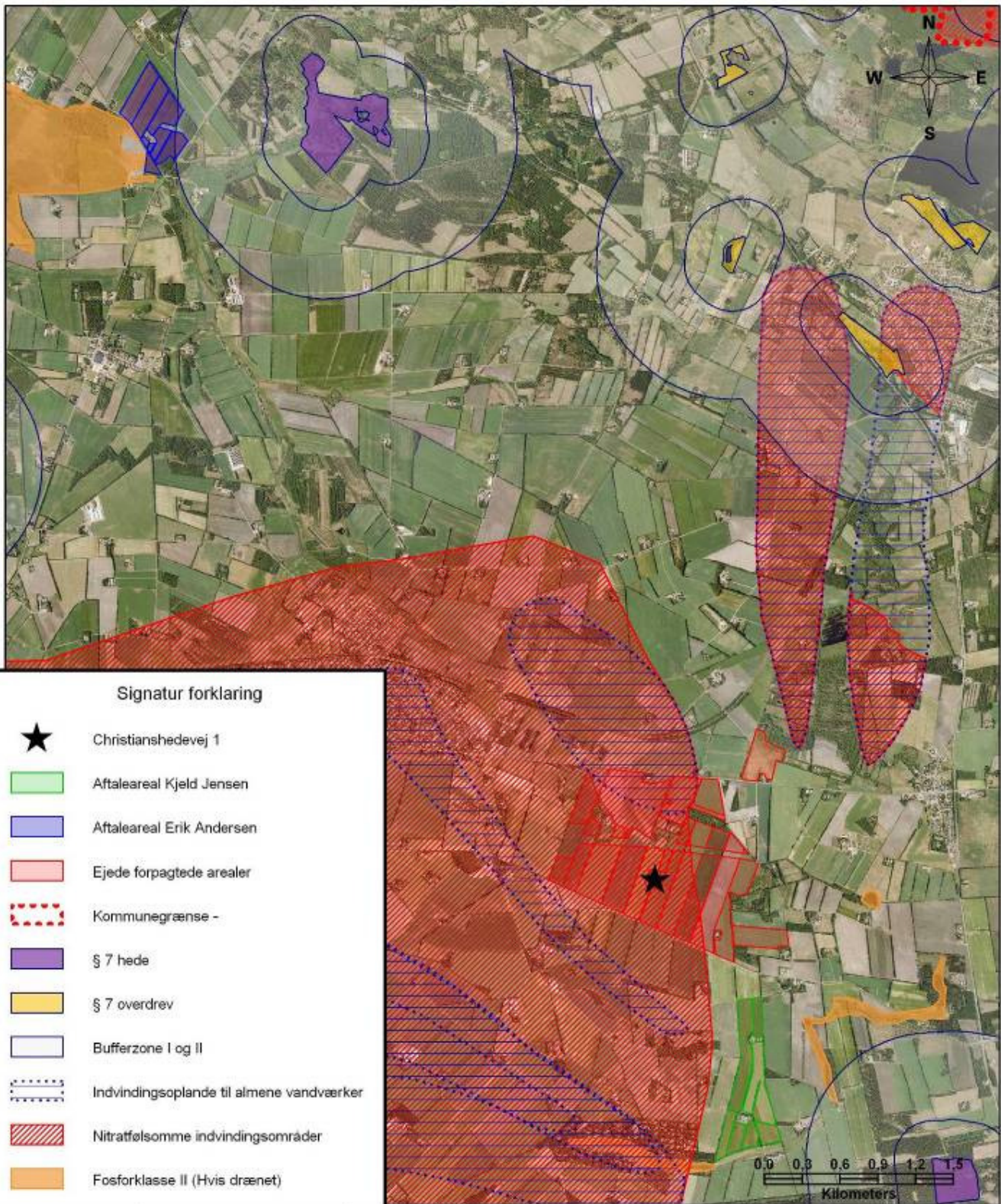
Aftalearealer - Erik H. Andersen

Udsikningsdato:
Dato 23. juni 2010

Målestok:
1:5.000

Ad: **Miljøafdelingen**

Ikast-Brande Kommune, Centerparken 1, 7330 Brande - Tlf. 99604000

Kortbilag E

Arealudpegninger i henhold til *Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug*

Udskrifningsdato:

Dato 23. juni 2010

Måstørrelse:

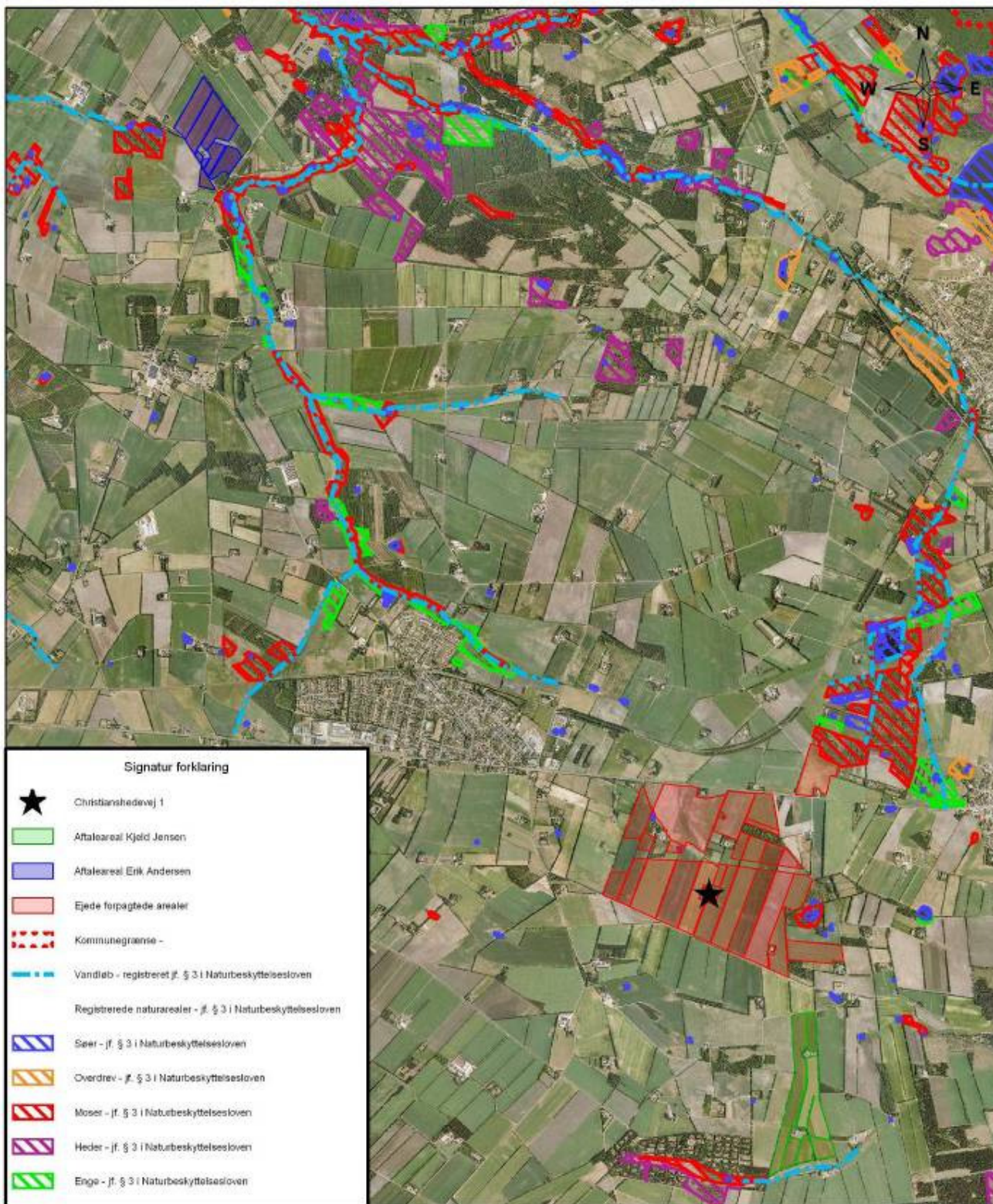
1:40.000

A63:

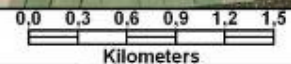
Miljøafdelingen

Ikast-Brande Kommune, Centerparken 1, 7330 Brande - Tlf. 99604000

Kortbilag F

Arealer registeret som beskyttet efter
Naturbeskyttelseslovens § 3

Udskrivingsdato:

Dato 23. juni 2010

Målførelse:

1:40.000

Afd:

Miljøafdelingen

Ikast-Brande Kommune, Centerparken 1, 7330 Brande - Tlf. 99604000

	Kortbilag G	
	Bræmme hvor gyllen skal nedfældes	Udskrivningsdato: Dato 23. juni 2010
	Afd: Miljøafdelingen	Måforhold: 1:3000
Ikast-Brande Kommune, Centerparken 1, 7330 Brande - Tlf. 99604000		

Kortbilag H: Transport veje til ejendommen

**Christianshedevej 1
Transporter til og fra ejendommen**